

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 4.

15. aprila 1861.

X. tečaj.

Pridiga za 2. nedeljo po velikinoči.

(Trojna palica kristjanov; gov. J. Š.)

„Jaz sem dober pastir“. Jan. 10, 11.

V v o d.

Da pokaže Jezus svojo neizmerno ljubezen do nas, imenuje sam sebe dobrega pastirja, rekoč: „Jaz sem dober pastir“. In po vsi pravici je Jezus sam sebe tako imenovati zamogel; bil je najboljši dušni pastir. Zapustil je svoj nebeški tron, postal je človek, da reši revnega človeka. In kakor teče pridni pastir za zgubljeno ovčico, tako je hodil Jezus za grešniki, da bi jih obiskal in zveličal. — Od dolgega pota in vročega dneva vsega trudnega ga najdete pri Jakopovem studencu, kako milo podučuje Samaritansko ženo, in jej kaže pravi pot proti nebesom. — V Simonovi hiši najde Jezus drugo zgubljeno ovčico, spokorno grešnico Magdaleno, kateri vse grehe odpusti. — Glejmo ga, kako obišče Caheja, in cestinarja Matevža s svojo gnado razsvetli! In kolikokrat je bilo žalostno Njegovo serce, ko je pogledal revno ljudstvo brez pravega pastirja; zato je pa tudi hodil in učil brez počitka od mesta do mesta, od vasi do vasi. Prehodil je hribe in doline in skerbno iskal zgubljenih ovčic, da bi jih peljal na dobro pašo. O kako vender dober pastir je bil usmiljeni Jezus! Kako ljubeznjivo je celo življenje iskal zgubljenih ovčic! In le še na križu ga poglej! Prebodene so Njegove roké in nogé, in že bo skoraj nagnil svojo glavo; vender hoče popred še eno zgubljeno ovčico poiskati, namreč desnega razbojnika, kateremu sv. raj obljubi. Ja, že je šel v sv. nebesa, pa vender še obišče Savla, ki gre v Damask kristjane

63
67

preganjat. Iz Savla postane Pavl, serčen oznanovavec Njegove sv. vere. In zdaj, ko že sedi ob desnici svojega nebeškega Očeta, skerbi še zmiraj, kakor naj boljši pastir, za nas, svoje ovčice. Daruje se vsaki dan za nas pri sv. maši. Redi nas s svojim mesom in napaja nas s svojo rešujo kervjo. O res naj boljši pastir! Zato ga pa tudi v podobi dobrega pastirja na leci in drugod zagledate. Vidi se mu, da je že truden od dolgega in težavnega iskanja; zato se naslanja na svojo pastirsko palico in nosi varno in skerbno zgubljeno, pa spet najdeno ovčico.

Preljubi kristjani! Slišali ste, kako je Kristus naš naj boljši pastir; bodi mu zato večna čast in hvala. Pastirji smo pa tudi mi duhovni, pastirji ste tudi vi. In slehernemu izmed vas bi jaz danes rekel: „Ljubi kristjan! tudi ti si pastir, tudi ti imaš ovčico, za katero moraš skrbeti in jo iskati, namreč svojo dušo. In ravno zato, ker si kristjan in dušni pastir, deržiš tudi ti, kakor Jezus, v svoji roci pastirsko palico, in sicer ne samo ene, timveč dve. In če boš te dve dobro nosil na zemlji, boš prejel enkrat tretjo v nebesih. Gotovo bi že rad vedel, ktere tri palice ti bom danes pokazal? Toraj le poslušaj in poglej jih:

1. Perva je tvoja romarska palica,
2. druga tvoja pastirska palica, in
3. tretja, ktera te čaka, bo tvoja kraljeva palica v nebesih.

Od te trojne palice v tvoji roci bom z božjo pomočjo danes govoril. In ti, o Jezus! ti naj boljši pastir! ti mi daj gnado, da peljem svoje ovčice na dobro pašo!

Razlaga.

1. Perva palica, ktero moraš celo svoje življenje zvesto nositi, je, kakor si slišal, tvoja romarska palica. Romar, preljubi moj! sem jas, romar si ti, romarca si, preljuba sestra moja. Pot, po katerem greva, naju pelje v večnost. Kaj bova pa toraj v roke vzela, da na težavnem potu ne opešava? Romarsko palico, ktero ti bom zdaj popisal:

Romarji, ki potujejo v Jeruzalem ali v Rim ali kam drugom, vzamejo večidel romarsko palico seboj, ktera je

lesena, spodej ojstra in bodeča, zgorej pa ima podobo križa, in večidel je tudi kakšen trak v njo vpeljan. Ti pa, če tudi ne greš v Jeruzalem ali v Rim, ali kam drugom na božjo pot, si vendar revni romar na tem svetu, dokler živíš; kajne, da boš pa tudi ti romarsko palico v roke vzel? Pa ktera je vender ta palica, katero moraš celi čas svojega romanja v roci imeti? kako se imenuje? Morebiti so tvoj oče ali mati? Še več. Morebiti tvoji učeniki ali tvoj angel varh? Še več. — Ta tvoja romarska palica je Jezus Kristus sam, edinorojeni Sin nebeškega Očeta. In kje jo boš našel, da se boš na njo opiral? V krilu sv. matere kat. cerkve, ktera je Kristusova nevesta. Nji je Jezus izročil svoj sv. nauk; derži se toraj zvesto njenega sv. nauka in v roci imaš mogočno romarsko palico, ktera te gotovo v nebesa pripelje; ti imaš pri sebi močno podporo, imaš samega Jezusa, „ki je pót, resnica in življenje!“ Pa vender moreš še nekoliko bolj na tanjko svojo romarsko palico pogledati!

Kakor je romarska palica le lesena in brez posebnega kinča; ravno tako ti tudi Jezus, kterega si si v svojo romarsko palico izvolil, le bolj ponižnost in revščino na tem svetu priporoča. Ponižnost te Kristusu, tvojemu Gospodu naj bolj podobnega stori. Glej ga! On, ki je veličastvo svojega nebeškega Očeta popustil, se učlovečil in se do sramotne smerti na križu ponižal, tudi tebi kliče: „Uči se od mene, ker sem krotek in iz serca ponižen!“ In kakor je romarska palica spodej ojstra in bodeča, ravno tako bo tudi tebe doletelo marsiktero terpljenje na tvojem romanji; marsikteri bodeč tern te bo vbodil; bodi torej stanoviten tudi v terpljenju in premaguj sam sebe; saj veš, da brez boja ni zmage, brez zmage ni krone!

Romarska palica ima pa tudi zgorej podobo križa: Na sv. križ, na to častljivo znamenje močne zmage čez tri mogočne sovražnike tvoje duše, čez peklenškega sovražnika, hudobni svet in tvoje lastno grešno poželenje, ti kaže Jezus, naš naj boljši pastir. Ja, križ je bil, na katerem je sam Sin božji umerl za nas nehvaležne gréšnike; s križa nam je toraj prišla gnada in pomoč, veselje in zveličanje; torej te molimo, o Kriste! in te hvalimo, ker si s svojim križem svét odrešil.

Rekel sem pa tudi, da v romarsko palico je večidel pa tudi kakšen trak vpeljan; ravno tako se, preljubi moj! pa tudi v tvoji romarski palici, ktera je Jezus, tri lepi trakovi svetijo. Pervi trak je lepo rumen, kakor čisto zlato, prelepi trak sv. Jezusove vere; poglej, preljubi moj romar! le poglej na svoji romarski palici ta zlatorumeni trak žive vere; bodi vse svoje žive dni zvest katolišk kristjan! Glej, če te tudi ves svét zapustí, te vender tolaži sv. vera, in naj pride za tebe tudi slednja ura, živa vera ostane tvoja najzvestejša prijateljica in ti pot kaže pred usmiljenega Očeta, ki je v nebesih! Drugi trak je lepo zelen, prelepi trak keršanskega upanja. Le poglej na svoji romarski palici večkrat ta trak! Kaže ti gor nad prijazne zvezde in ti pové, da tam gor je še življenje, kjer boš večno veselje užival, če boš tukaj na zemlji lepo, pošteno in pobožno romal! In tretji trak v tej tvoji romarski palici je lepo rudeč, prelepi trak goreče ljubezni do Boga in do bližnjega. O le večkrat poglej na svoji romarski palici ta lepi, rudeči trak in spomni se besed svojega naj višega pastirja, ki zapoveduje rekoč: „Ljubi Gospoda svojega Boga iz celega svojega serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje pameti in iz vse svoje moči. In svojega bližnjega ljubi, kakor sam sebe!“

To torej, preljubi moji! je prva palica, ktero vsak kristjan nositi mora. O deržimo se toraj zvesto te romarske palice, deržimo se svojega Jezusa in živimo po Njegovem sv. nauku. In kadar nas bo vse zapustilo na koncu našega romanja, nas vender Jezus zapustil ne bo. On bo naše upanje v življenju, naša tolažba v smertni uri in naše veselje v nebesih!

2. Druga palica, ktero na tem svetu nositi moraš, je tvoja pastirska palica. Ker tudi ti si pastir svoje ovčice, namreč svoje neumerjoče duše. Čemu ti bo pa ta palica? Ž njo boš svojo dušo pasel, varoval in branil.

a) Kakor pridni pastir dobre paše išče za svoje ovčice in jih s svojo palico po ravninah, hribih in dolinah vodi, kjer sladka trava raste, tako moraš tudi ti peljati svojo ovčico, svojo dušo, na dobro pašo. Kje pa najdeš pašo za svojo dušo? Najdeš jo v vsaki pridigi, najdeš jo v pobožnih bukvah, naj-

deš jo v svetih pogovorih in pesmih bogaboječih kristjanov. Paša ta je sleherna božja beseda. Poznam pa še posebno dobro pašo za tvojo dušo, poznam nebeški vert poln naj lepše trave za tvojo ovčico, poln najboljšega sadja; poznam tečno pašo, če boš to dajal svoji duši, ne boš okusil večne smerti; in paša ta je Jezus Kristus v presvetem rešnem telesu. Na to pašo, preljubi moj! vodi večkrat svojo ovčico, svojo neumerjočo dušo! Od te paše, od tega nebeškega kruha za tvojo dušo sam Jezus govori, rekoč: „Jas sem živi kruh, ki sem iz nebes prišel. Ako kdo jé od tega kruha, bo živel vekomej, in kruh, kterega bom jaz dal, je moje mesó. — Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom óbudil poslednji dan“. Vidiš, preljubi pastir svoje ovčice! lepo pašo za svojo neumerjočo dušo. Paša ta je božja beseda in Jezus v presv. rešnem telesu. Tu sem pelji večkrat svojo ovčico, svojo neumerjočo dušo, da boš živel vekomaj!

b) Skerbni pastir ima v svojih rokah pa tudi za to palico, da varuje svoje ovčice; skerbni pastir svoje duše moraš tudi ti biti in jo varovati, da ne zaide iz dobrih pašnikov na slabe, da se ne zgubi in ne pade v strašne globočine in jame! Kteri so pa slabi pašniki za tvojo dušo? Ktere so globočine, v ktere se lahko tvoja ovčica pogrezne? Slabi, silno slabi pašniki za tvojo dušo so krivi nauki, nevera in prazna vera; globočine in jame pa, v ktere lahko tvoja duša pade, so slabi izgledi hudobnega sveta, so zapeljivci tvoje nedolžnosti, so pohajanje po kerčmah in raji, so vse grešne znanja. O varuj svojo ovčico pred timi strašnimi jamami! Glej pastir si svoje neumerjoče duše, te prelepe ovčice božje, ktero bo pravični sodnik enkrat iz tvojih rok tirjal.

c) Skerbni pastir pa nosi palico tudi še zato, da brani svoje ovce pred volkom in tatom; braniti moraš tudi ti svojo dušo. Pred kom? Pred volkom in tatom tvoje neumerjoče duše. Ti volki in tatje so pa vsi, ki krive nauke med ljudi trosijo, so vsi pohujšljivi jeziki, so vsi zapeljivci nedolžnih, v kratkem: so vsi, ki z gerdimi besedami ali pesmami, z grešnim obnašanjem ali djanjem Boga žalijo in bližnega pohujšajo. Pred tim, ljubi kerščanski pastir! varuj svojo ljubo ovčico, svojo

neumerjočo dušo! S čem se boš pa branil proti tim volkovom? S pastirsko palico: Z molitvijo in da čuješ sam nad seboj, saj veš, da Kristus sam govori: „Čujte in molite, da v skušnjave ne padete!“ Ubrnil se boš, če se varuješ grešne priloznosti, saj veš, da, kdor za smolo prime, se tudi osmoli. Ubrnil se boš, če poln zaupanja prideš večkrat pred svojega duhovnega pastirja in se večkrat skleneš s svojim naj višim pastirjem Jezusom v vrednem prejemanju presv. rešnega telesa.

Ljubeznivi bratje in sestre moje! te ste torej dve palici, ktere morate zvesto v svojem življenju voditi. Le tako smete upati pa tudi, da bote v nebesih enkrat prejeli tretjo lepo palico, in ta bo

3. kraljeva palica. Kraljeva palica v nebesih, to je tisto veselje, od kterega sv. apostel Pavl piše: „Oko ni vidilo, uho ni slišalo in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, ki ga ljubijo“. Tako piše imeniten svetnik, sv. apostel Pavl, in kaj bi jaz revni človek od neizmernega zveličanja in veselja izvoljenih rekel, zato pa le še besede ponovim, ktere je sv. Janez v svojem skrivnem razodenju slišal: „Pravični bodo božje ljudstvo, in Bog sam, njih Bog, bo ž njimi. In bo obrisal vse solze od njih oči, in smerti ne bo več; tudi ne bo več žalovanja, ne vpitja, ne bolečine, ker poprejšne je minulo“. Alite, res kraljeva, zlata palica nebeškega veselja? Ta bo naša, preljubi moji! če smo tukaj na zemlji zvesti romarji in skerbno varujemo nam izročene ovčice, svoje neumerjoče duše.

S k l e p.

Torej le skerbimo za svoje duše, da jih z lahko vestjo spet Jezusu, naj višemu pastirju, enkrat izročimo; tedaj nas bo pa tudi Jezus, dobri pastir, spoznal za svoje dobre ovčice, in ko pride hladen večer našega življenja in nam iz rok padete romarska in pastirska palica, nam bo pa on dal lepo, kraljevo palico v nebesih. Amen.

Pridiga za tretjo nedeljo po veliki noči.

(Veselje pravičnih; gov. J. A—st.)

„Spet vas bom vidil, in vaše serce se bo veselilo, in vašega veselja vam ne bo nihče vzel“. Jan. 16, 22.

V v o d.

Človeško serce je za veselje ustvarjeno, in neprenehoma po veselju koperní. Veselje nas opominja sv. paradiža in nam okusiti daje zveličanja v nebesih. Kolikor redkejše pa je veselje v pozemeljski dolini solz, toliko serčniše in silniše človeški rod po veselju hrepení. Vsi ljudje na zemlji se mi zdijo kupčevavcom podobni, kateri vse svoje žive dni veselja iščejo, in od enega konca svetá do drugega hité, da bi ga našli. — To da med veseljem in veseljem je razloček velik. „Hvala hudobnih je kratka, in veselje hinavca mine, ko bi trenil.“ Tako se bere že v bukvah Joba (20, 4). Ja, veselje grešnikov je kratko, in se pred ali poznej, enkrat gotovo v grenko žalost spremeni. Od veselja pravičnih pa Kristus pravi: „Spet vas bom vidil, in vaše serce se bo veselilo, in vašega veselja vam ne bo nihče vzel“. Veselje pravičnih je tedaj stanovitno, stanovitno pa zato, ker ima terdno podstavo ali podlago, kakoršne veselje grešnikov nima. „Na kaj pa pravični svoje veselje stavijo“? To bomo danes premislili.

Razlaga.

1. Veselje pobožnega je stavljeno na Boga. Zato pobožno. Samuelovo mater, Ano slišimo reči: „Moje serce je veselo v Gospodu (I. kralj. 2, 1), in Jezusovo mater: „Moj duh se razveseljuje v Bogu, mojem Zveličarju (Luk. 1, 47.). Zavoljo Boga razveseljevali se, je prav in keršansko.

Nar viša lepota, nar obilniše bogastvo, nar globejša moč, nar večja moč, polnost svetosti prebiva v Bogu. Kdo bi se ne veselil, če zlo mogočnega, modrega in osrečenega očeta ima? Kakšno veselje bi imela tedaj naša duša občutiti, če pomislimo, da nebeški Oče, v katerem nezmerno bogastvo

prebiva, je tudi naš Oče. Če je pa naš Oče, je vse, kar je njegovega, tudi naše. „Vse moje je tvoje“, je rekel oče zgubljenega sina njegovemu starejemu bratu (Luk. 15 31). In tega Boga nam zoper našo voljo nihče ne more vzeti. Magdalena je nekdež tožila: „Mojega Gospoda so vzeli, in ne vem kam so ga položili!“ O Marija, nobeden ne more Gospoda vzeti, ne tebi, ne nam, če le sami nočemo.

Pobožni se veselé v Bogu zavoljo njegove vsegavednosti in vsegapiriučnosti; zakaj na vsakem kraju ga zamorejo najti, povsod sliši njih molitve, povsod vidi njih revščino. O vesela tolažba! oče, varh, zdravnik terpijočim zmirej ljubeznjivo na strani stoji! „Gospod, ko bi bil ti tukej, ste rekle Marta in Magdalena, bi najin brat ne bil umerl“. O te skerbi nikar ne imejmo, to je gotovo; Bog je povsod in zmirej pri nas; on nas ne pustí čez našo moč skušati, on se bo ob pravem času zavoljo krivic, ki jih terpimo, maščeval, in bo v nadlogah nam pomagal.

Bog je pravičen, edini sodnik, ki se ne more zmotiti in goljfan biti — kako vesela resnica! Tudi nar boljši vladarji se dostikrat dajo oslepiti, po krivem koga obdolžé, hudobno in brezbožno obrekovanje radi poslušajo; nesrečno natolcovanje pa le predostikrat nedolžnega ob časno srečo, ob premoženje in življenje pripravi. Nek ptuj ubog človek je enkrat Teodoziju mlajšemu (cesarju izhodnega cesarstva od leta 408—405) breskev posebno veliko podal. Cesar s svojimi spremljevalci je občudoval podobo in težo tega sadú, je ubogemu človeku 150 cekinov zanj podaril, in sad je cesarici svoji ženi poslal. V cesarjevi hiši je živel Pavlin, cesarju zvest in vdan, ker sta od otročjih let bila vkupej izrejena, in si zmirej prijatla. Pavlin je bil ravno bolen. Zato je Evdokia (tako je bilo cesarici imé), ki je Pavlina zavoljo njegove visoke učenosti in zavoljo njegovega pobožnega življenja zlo spoštovala, ta nesrečni sad mu dati ukazala. Pavlin, ki ni vedel, da je cesarica od cesarja to lepo breskev prejela, jo je kakor posebno in čudno žlahtno sadje, in kakor znamnje ljubezni in spoštovanja, cesarju Teodoziju poslal. Cesar je precej spoznal, da je to tisti sad, ki ga je bil cesarici Evdokii poslal, in je nar hujšo krivo sodbo storil. Breskvo je zato dobro shranil. Ko je potem

cesarica k njemu prišla, jo je Teodozi vprašal: Kje je breskev, ki sem ti jo poslal? Evdokia se je prestrašila, in ker se je bala, da bi cesar ne bil natolcoval, je odgovorila: Pojedla sem jo. Evdokia, je rekel cesar, pri zveličanju tvoje duše te vprašam, ali si sad res snedla? Evdokia je spet zaterdila in rekla, da ga je snedla. Prav, je rekel Teodozi ves serdit, tudi jaz ti pri zveličanju svoje duše prisežem njegovo smert. Zdaj zakrit sad odkrije, in prihodno noč je bil nedolžni Pavlin — umorjen! O Bog, le tvoja sodba je pravična!

2. Veselje pobožnega je dalje stavljeno na Jezusa Kristusa. Še je preteklo 600 let do Odrešenikovega prihoda, in vender govori prerok Habakuk (3, 18): „Veseliti se hočem v Bogu, svojem Jezusu!“ V Kristusu Jezusu pa se zamoremo in se imamo veseliti vsi, zakaj že ime Jezus nam celo delo našega zveličanja postavi pred našo dušo. Delo zveličanja grešnega človeštva pa obstoji v tem, da nas je odrešil, opravičil in poveličal. Odrešil nas je, oprosteni smo od oblasti hudičeve, od greha, ki je dušna smert, in od večne smerti ali pekla. Opravičil nas je in postanemo iz božjih sovražnikov božji prijatli, iz sinov pekla sinovi božji in dediči nebeškega veselja; enkrat od smerti obujeni, začnemo v Kristusu živeti, kakor mladika iz terte živi in sad obrodi. — Poveličal nas je in pričakujemo, da bomo za kralje v nebesih povzdignjeni vseh težav rešeni, in z vsemi dobrotami, ki se le misliti dajo, razveseljevani. Kdo bi pri takem premišljevanji Jezusovega imena se ne veselil? Kdo bi mogel žalosten biti, ali še clo obupati? Kdo bi se nadlog tega življenja, hudiča, smerti, pekla še clo bal? Že samo ime „Jezus“ oznanuje nam konec vseh zlegov in polnosti vsega blagra. Zato v žalosti, v strahu, v dvomih, v skušnjavah in v terpljenju na Jezusa mislimo, v Jezusa kličimo, in razveselilo in poživilo se bo naše serce. Le v Jezusovem imenu zamoremo zmagati, z mislijo na njega, kakor sv. Lorenc na rošu, umirajoči zmagati, zmagavci umreti.

To dobro vem, bi znal kdo reči, da sem odrešen, tega pa ne vem, ali bom tudi opravičenja in prihodnega poveličanja deležen. Kako bi se torej mogel veseliti? Prijatelj moj! gnada in poveličanje stojita v tvoji roki. Kaj, ali se ne ve-

self jetnik, kedar iz ječe uide, dasiravno vé, de ga vnovič prijeti zamorejo? Kako zlo pa bi se njegovo veselje zvišalo, ko bi mu bilo naznanjeno: Če za odpuščanje prosiš, se boš spet smel v svojo domačijo poverniti, boš pri kralju milost dosegel, boš še clo njegov dedič postal? In to je nam rečeno, tako milostljivo v resnici Bog z nami ravna.

3. Potlej je veselje pobožnih nastavljeno na sveto keršansko vero. Od tega veselja je že prerok Izaija prerokoval, ko je rekel: „Silno se bom veselil v Gospodu, in moja duša bo od veselja poskakovala v mojem Bogu, ker me je oblekel z zveličanskim oblačilom, in ogernil s plajšem pravice, kakor ženina z vencem ozališanega, in nevesto s kinčem olepoteno (Iz. 61, 10). — Te velike časti, od ktere Izaija prerokuje, smo pri sv. kerstu deležni postali. Pri sv. kerstu smo bili oprani od greha, oblečeni s posvečujočo gnado božjo, kakor dedičem kraljestva so nam bile odperte nebeške vrata, in kakor sinovom kat. cerkve nam je bil kinč neizbrisljivega znamenja vtisnjen: „kteri koli ste v Kristusu kerščeni, ste Kristusa oblekli“ (Gal. 3, 27).

Gotovo se veseli, kdor je za kralja izvoljen. To da kristjan biti, je še veliko več, kakor kralj. Poslušaj, kaj sv. Janez v skrivnem razodenju govori (1, 5. 6): „Ljubil nas je, in opral od naših grehov v svoji kervi, in nas storil kraljestvo“, to je, kralje, pa kralje v nebesih. Zato je Teodozi velikrat rekel, da ga bolj veseli ta čast, da je kristjan, kakor cesarska čast, in Francoski kralj Ludovik IX. Sveti ni nikjer rajši bival kakor v Poissy, ker je bil v tem mestu kerščen in ime njegovo v bukve življenja zapisano. Zakaj večo čast, je rekel, sem v Poissy prejel, kakor v Rheims-u, kjer so se v častitljivi veliki cerkvi od starih časov sem Francoski kralji kronali. In prav je govoril kralj Ludovik, kterege nar drajši biser je bila pobožnost; zakaj kraljeva čast je le pozemeljsko, poklic h keršanstvu je pa božje poveličanje.

4. Veselje pobožnih je stavljeno na dobro vest. Če nam naše serce nobenega smertnega greha ne očita, tudi nam veljajo besede kralja Davida: „Veselite se v Gospodu, vi pravični, in bodite prav veseli in razglašujte svoje veselje vsi, kteri ste dobrega serca (ps. 31, 11), in

beseda Jezusova: „Veselite se, da so vaše imena v nebesih zapisane“ (Luk. 10, 20). V bukve življenja pa bodo zapisani vsi, kateri so v stanu gnade božje. „Ni veselja nad serčno veselje“ (Sir. 30, 16); zakaj, kakor sv. Bernard pravi, kaj bi zamoglo več bogastvo, sercu več sladkost, temu življenju stanoviten pokoj dati, kakor ravno dobra vest? Dobra vest ima v sebi tistega, ki je začetek vsega veselja — Boga. Zato so tudi resnične in lepe besede sv. Janeza Krizostoma: „Kakor iskrica, ki pade v veliko morje, hitro vgasne: tako pade vse, kar bi serce bogaboječega žaliti imelo, v široko morje veselja, in precej pri priči konec vzame“; resnične so besede sv. Duha v sv. pismu: „Gospodov strah razveseljuje serce, in daje veselje in dobro voljo“ (Sirah 1, 12).

5. Pobožnih veselje je stavljeno na upanje večnega plačila in zveličanja. „To nas uči Gospod sam, ki pravi: „Veselite se, in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih“ (Mat. 5, 12); in sv. Pavl v listu do Rimljanov (12, 12) piše: „Bodite veseli v upanju!“ In zares, upanje je veselje pred veseljem. Če torej živimo, kakor gre kristjanom živeti, se zmirej veseliti zamoremo, zakaj mi imamo gotovo upanje prihodnega povračila. Sv. opat Apoloni ni hotel, da bi bil v njegovem samostanu kdo žalosten; mi, je rekel, nikar ne bodimo žalostni, saj je naše zveličanje v Bogu, naše upanje v nebeškem kraljestvu. Naj žalujejo ajdje in judje; naj neprenehoma tožijo grešniki; mi se moramo veseliti in radovati, ker v upanji tako velikega veličastva in v obljubi večnosti živimo. Zato je bil zmirej vesel in dobrovoljen sv. Anton, velik egiptovski pušcavnik; ptujci so ga precej spoznali na njegovem veselem obličju. Sv. Atanazi, patriarh v Aleksandrii, ki je ravno ob tistem času živel, in njegovo življenje popisal, pravi od njega: Na vedno jasnem obličju svetnika se je prav vidilo, da nebeske reči premišljuje; dostikrat je bil tako ves v premišljevanje nebeskih reči zamaknjen, da ga je vshajajoče solnce na ravno tistem mestu spet našlo, kjer ga je zvečer pri svojem zahodu zapustilo. Ravno tako veselje vsi pravični občutijo, kedar proti nebesom svoje oči

povzdigujejo. Kakor popotnik, ki iz ptuje dežele gre, se prav serčno veseli, kadar svojo domačo deželo in hišo ugleda, dasiravno še v dežju in po vetru hodi; tako se veselé izvoljeni pri pogledu nebeške domovine, dasiravno še med viharji tega svetá proti nji popotovajo. In ravno zato, ker smo še le na poti proti nebeški domovini, se moramo še bolj veseliti; zakaj tukej še zmirej priložnost imamo, si svoje plačilo v večnosti zvišati. O kaj bi pogubljeni za to ne dali, ko bi se na to pot, na kateri smo mi, poverniti mogli! Kaj duše v vicah! Zdaj je čas kupovanja! Tudi svetniki v nebesih nas srečne štejejo, da si od dneva do dneva zasluženje še množiti zamoremo. Kako ste vendar srečni — tako je nekde slišala sveta devica Mehtilda svetnike govoriti — kako ste vendar srečni, ki še na zemlji živeti, in si še toliko zasluženja nabirati zamorete! Ko bi človek vedel, koliko si že v enem samem dnevu pridobiti zamore, bi se precej, ko se zjutraj prebudí, njegovo serce od veselja razširilo, ker mu je spet podarjen en dan, ob katerem Bogu živeti, in z božjo pomočjo v božjo čast svoje zasluženje zvišati zamore.

6. Veselje pobožnih je poslednjič stavljeno na terpljenje, ki so ga stanovitno prenesli. Sv. Jakob pravi: „Veliko veselje si štejte, moji bratje! kedar padete v mnogotere skušnjave“, t. j. preganjanje, zateranje, zaničevanje, preklinovanje. In zakaj si to v veselje šteti? Zato ker skušnjave, kakor terpljenje sploh, kristjanu dajo priložnost, stanovitnost v veri pokazati in v poterpežljivosti popolnost doseči. „Blagor človeku, kateri preterpi skušnjava, ker skušen bo prejel krono življenja, ki jo je Bog tistim obljubil, ki ga ljubijo“ (Jak. 1, 12). Kakor ne žalujejo, ampak se veliko več veselé tisti, kateri v pričakovanju velikega plačila težko delo prevzamejo, tako tudi pobožni po terpljenju upajo krono. Ko bi kamen občutiti mogel, bi se veselil, da se s kladvom in dletom kraljeva podoba iz njega izdeluje. Terpljenje zlahtni serce pravičnega; zakaj bi se torej terpljenja ne veselil? Pobožni so terpljenja veseli, kakor se je nekdej sv. Lorenc žerjavice pod rošem veselil, ker vé, da terpljenje ga veliko nevarnost in priložnost k grehu

reši, v ktere zdravje, obilnost in leni pokoj tistega pripravi, ki se mu nikoli hudo ne godi; zakaj kakor sol obvaruje meso gnjilobe: tako tudi terpljenje dušo in telo poželjivosti in greha. Pobožni terpljenje z veseljem sprejemlje, ker terpljenje ga grešnih madežev očisti, in mu kakor pokora na tem svetu milost v večnosti oznanuje. Zato so razsvitljeni možje prosili, ne da bi jim bilo terpljenje odvzeto, ampak pomnoženo; zato je sv. Papež Pij V., ki je v hudi bolezni strašne bolečine terpel, molil: „O Gospod! pomnoži bolečine, pa tudi poterpežljivost“. Sv. Terezija: „Terpeti ali umreti!“ Sv. Francišek Ksaver: „Gospod, nikar mi tega križa ne odvzemi, če mi večega poslati nočeš!“ Sv. Lorenc: „Oberni me, na tej strani sem dosti pečen!“

S k l e p.

Kmalo pa bodo minuli viharji tega življenja; prisjalo bo solnce večnega življenja; vse bo jasno in svitlo; in kakor tukej, tako tamkej se bodo pravični veselili, in njih veselja jim ne bo nihče vzal. Amen.

Pridiga za 4. nedeljo po veliki noči.

(Tri podobe našega življenja; gov. M. T.)

„Grem k njemu, kateri me je poslal, in nobeden zmed vas me ne vpraša: Kam greš?“ Jan. 16, 5.

V v o d.

Nekega modrijana so nekdam uprašali, kaj da bi bilo človeško življenje. Na to uprašanje se ustopi modrijan na očiten kraj, kjer so ga vsi vidili; precej na to pa zbeži in se skrije. S tim je hotel na znanje dati, da je človeško življenje kratka prikazen, ki gre hitro svoji smerti in svojemu grobu naprot. Ravno to nas uci naš nebeški učenik in zvelicar, Jezus Kristus. Milo govori na serce svojim apostelnom pri zadnji večerji, potem gre na Oljsko

goro, in od tod v grenko smert, ter pravi: „Grem k njemu, kateri me je poslal; — še malo, in me ne bote vidili“. S tim nam je pokazal, da je človeško življenje pot k smerti. Da nam bo ta resnica še bolj očitna, poslušajmo še Joba, ki tek človeškega življenja popisovaje, pravi: „Hitrejše so zbežali moji dnevi, kakor tisti, ki teče. Zbežali so, pa vidili niso nič dobrega. Šli so memo, kakor ladija, ki jabelka pelja, in kakor orel zletí na svojo jed“. (9, 25. 26.) S temi besedami nam Job hitro minljivost človeškega življenja v treh podobah pred oči stavi. Enako je prvič orlu, ki zletí na svojo jed, drugič enako ladiji, ki jabelka pelja, in tretjič enako tistemu, ki memo nas teče. — Toda, koliko jih je, ki si teh Jobovih besed, da gredo svoji smerti naprot, nočejo k sercu vzeti, in se vprašati: „Kam greš“. Koliko jih je, ki se na svetu vedejo, kakor bi imeli večno na njem ostati?! — Premisljajmo toraj danes te tri podobe našega življenja, ki naj nam bodo v poduk, da si nabiramo zakladov za drugo življenje po smerti. —

R a z l a g a.

1. Naši dnevi, pravi Job, gredò memo, „kakor orel, ki zletí na jed“. Orel namreč, hitro kakor blisk, šine na rop, in če mu prvič spodletí, da ga odnesti ne more, ga hujše in večkrat napade. Tako hitro nam minejo zlate ure naše mladosti. Veselje in sladki upi, ki smo si jih obetali, nam dajejo slovo, ter se spreminjajo v žalost in britkost, in namesto pisanih rožic, nas zbada ojstro ternje. Nad nas pridejo skerbi, revščina, bolezni in nadloge vsaktere, in sovraštvo in nevoščljivost zjedate korenine naše sreče. To je poskusil pobožni Job, ko enega dne pride posel in mu oznani, da so Sabejci njegove hlapce pobili, vole pa in osle odgnali; po tem pride drug, in mu pové, da je ogenj z nebes padel in pokončal njegove ovce. Spet pride drug mu povedat, da so Kaldejci pobrali velbljude, še drug ga ostraši s poročilom, da je hiša, kjer so sinovi in hčere prebivali, skup padla, in jih zasula. Na zadnje mora terpeti še sam strašne bolečine po vsem

životu, od nog do glave, in ko na gnoji zdihuje, mu očitajo prijatli, očita mu njegova lastna žena, zakaj da v Boga zaupa. Poglejte, kako hudo in kako velikrat ga je udarila previdnost božja. Zato toži rekoč: „Ranil je moje ledja in razlil oserčje moje, z-rano nad rano me je skup pobil“. — Tako je tudi Jakob svoje življenje imenoval „slabe, hude dni“, in pravi: „Dni mojega popotovanja je 130 let, kratkih in hudih“. Zakaj kratkih? — Zato, ker so hitro minili; zakaj hudih? — Zato, ker so bili polni težav in skerbi, zdaj zavoljo sovraštva z Ezavom, zdaj zavoljo daljne in težavne poti do svaka Labana, in spet zavoljo preganjanja pri Labanu, zavoljo hitre smerti njegove žene Rahelj, ali zavolj Jožefa, kterege je mislil od divje zveri požertega, ali zavoljo Simeona, kateri je zapert v Egiptu moral ostati. — Kakor orel druge ptice med ferčanjem, ko se nar manj nadjajo, napade, ravno tako smert ljudi v sredi sreče in bogastva pobira. Ta misli še to pa to pri svoji hiši popraviti: toda, preden je dodelano, ga že iz hiše nesejo. Ta misli še to pa drugo kupcijo srečno dognati; ali preden so mu želje spolnjene, ga spremljamo na pokopališče. Ta misli svojim sinom in hceram še k temu pa k temu kruhu pomagati; in spet poprej, kakor se to zgodi, ga sinovi in hčere mertvega obžalujejo. Ta si je spet ravno iz revščine nekoliko pomagal in misli zanaprej veseliše dni imeti; toda v tem veselem upanji pride smert in spremimo ga do groba. Vsak lahko s kraljem Ecehijem joka in pravi: „Nit mojega življenja je bila odrezana, kakor od tekavca; ravno, ko sem tčkal, se mi je odtergala“. (Iza. 38.) Tako se spolnujejo zmiraj besede Jobove: Naši dnevi memo ferčé, kakor orel, ki zletí na jed.

2. Druga podoba človeškega življenja je „ladija, ki pelja jabelka“. Kakor je pri barki prvi in zadnji konec špicast, tako se človeško življenje prične s slabimi otroškimi leti, in se spet s slabimi leti starosti konča. Hitro toraj leti memo, kakor barka od vetrov gnana, v kateri so shranjene stvari malo vredne in majhine peze. Tako bežé naše leta ne le zavoljo prirojene slabosti, ampak tudi zavolj prirojenih strast, zavolj našega lastnega poganjanja z nezmernim in razujzdanim življenjem. To občutimo toliko bolj, kadar

iz ene starosti v drugo prestopimo in se sami sebi čuditi začnemo, kako da so lasje tako zgodaj sivi, kako da se je čelo, da so se lica zgerbančile, da smo prišli ob zobe, da nam zdaj ta zdaj drug ud odpovedovati začne, kakor se čudijo ti, ki se peljajo po morji, ker jim je tako hitro spred oči zginila suha zemlja. — In kakor gre barka od kraja spuščena noč in dan vedno naprej, tako tudi naše življenje. Naše življenje, pravi sv. Gregori, je enako brodniku. Brodnik namreč ali stoji, ali sedi, hodi ali leži, barka ga vedno poganja naprej. Ravno tako smo tudi mi, naj čujemo in budimo, spimo ali molčimo, delamo ali govorimo, zmiraj gremo svojemu koncu naprot. Kakor se nam na barki vidi, da mi sami stojimo, in da nas drugi, kakor bregovje, skale, drevesa in mesta srečujejo, vedno na enem mestu, med tim, ko gremo hitro, kakor blisk naprej. Tako, dokler smo mladi in zdravi, in vidimo druge mesta, sami od sebe mislimo, da stojimo med tim, ko tudi mi svoji smerti vedno naprot hitimo. Če spremimo koga v mladih letih do groba, se čudimo in pravimo: O kako zgodaj je umrl; — toda tudi nam je ta čas ravno tako hitro, kakor njemu minil. Zato je cesar Maksimilijan prvi že tri leta pred svojo smertjo, koder je hodil, mertaško skrinjo za seboj vozil. In cesar Karol 5. se je živ v mertaško skrinjo vlegel, in menihi so krog njega v cerkvi bilje in druge mertaške molitve opravljali; — vse v ta spomin, da je naše življenje prav za prav le pripravlanje k smerti. Naše življenje je enako ladiji, ki pelja jabelka, to je: malovredne stvari, ker večidel le hrepenimo po časnem in minljivem, po časti, bogastvu, denarjih in po veselji, česar nobene stvarice ne moremo seboj vzeti. Tako je bil Job gotovo v veliki časti, ker so ga drugi kakor svojega kralja spoštovali. Imel je veliko bogastvo, ker je premogel 7000 ovac, 3000 velbljudov, 500 jarmov volov, in 500 oslic. Imel je zdravje in veselje nad svojimi sedmerimi sinovi in tremi hčerami. Ali ko mu je bilo vse to odvzeto, je vidil, kako prazno in nečimerno je vse, po čemur človek svoje žive dni hrepeni. To premišljevaši sv. Jakob pravi: „Prav tedaj,

bogatinci, jokajte in tulite v svojih nadlogah, ki so prišle nad vas. Splesnovalo je vaše bogastvo, in vaše oblačila so od moljev razjedene; vaše zlato in srebro je zarijevalo“. In Modri v sv. pismu govori: „Kaj nam je pomagala naša prevzetnost, ali baharija naša zavoljo bogastva, kaj nam je prinesla? — Vse je minilo, kakor senca“. Tako je veliki škof Hamburški, Albert z imenom, še na zadnjo uro, ko je že pojemal, zavolj tega, ker je svoje bogastvo s prijatli in prilizovavci potratil in ne na uboge mislil, zdihoval: „Joj mene nesrečnega in ubogega, ki sem toliko daril za prazne reči razmetal! Lahko bi bil srečen, ko bi jih bil ubogim dal, in bi me ne bila motila posvetna čast. Ali zdaj je prepozno!“ In neki skopuh, ko je še na zadnjo uro svoje zlato ogledoval, in od njega prosil pomoči, naj bi mu življenje kupilo, na posled zdihe: „Oh! komu te bom zapustil!“ — ker je spoznal, da se je za posvetno in minljivo trudil, na večno in neminljivo pa je pozabil. — Tako se tedaj spolnujejo besede Jobove, ko pravi: „Človeško življenje je enako ladji, ki pelja jabelka“.

3. Tretja podoba človeškega življenja je človek, ki hitro memo nas teče. Tisti, ki post. pred kralji in cesarji za napovedovavca naprej teče, ko pride do postaje, hitro spremeni konje in beži naprej, in nikjer se ne sme pomuditi, naj mu tudi konji vsi prenapeti pocepajo. Tako človek teče iz leta v leto, in iz ene starosti v drugo do namenjenega cilja in konca do smerti. Tega pokosi v mladosti, drugega v letih moštva, tretjega v pozni starosti, in prej ali potlej se vsakteri na tem težavnem potu upeha in utruji, in grobu zapade. — Da, podobno je človeško življenje tim, ki stavo naredé, kateri bo v teku zmago dosegel; zakaj, če strasti človeške premisslujemo in vidimo, da je življenje le po njih gnanji vravnano, se nam prav primerno pokaže ta podoba, ker lakomnik se skuša z lakomniki, jih prekositi; prevzetnež se stavi čez prevzetneža; nečistnik občuti željo nenasitljivo, ki ga kakor škodljiva žival na zdravji spodjeda. — Vse to in drugo kaj drugega je, kakor stava, kdo bo poprej pod jarmom in pod pezo svojih strast obležal in si zadnjo smertno rano zadal?

Poslednjič, kakor se tisti, ki ima do kakega namenjenega kraja teči, nikjer ne sme pomuditi, nikjer postajati in pri prijatlih ali pri veselji se zadrževati; ravno tako tečemo mi po potu svojega življenja v grob. Ta ne sme postajati pri prijatlih zavoljo svojega bolehnega stanu; drug se ne zadrževati zavoljo revščine, tretji zavoljo lakomnost, četerti zavoljo skerbi, in drugi spet zavoljo drugih sovražnikov. Zato pravi cerkven pisavec, da je človeško življenje pot iz maternega telesa v telo naše splošne matere zemlje, ktere prejme vsak, kolikor mu je je treba, pet ali šest čevljev, in ki vse enako obogati, siromaka in cesarja. To je spoznal Tomaž Mor, kterega je hudobni Angležki kralj Henrik VIII. zavoljo tega, ker se je za pravico poganjal, v ječo vreči ukazal. Rekel je: Naše življenje ni nič drugega, kakor ječa zadolženih in k smerti obsojenih, iz ktere ječe ene poprej, ene poznejše k smerti peljajo.

S k l e p.

Če je pa temu taka, kako je mogoče, da bi mogli potlej brez vse skerbi pred nevarnostjo le po časnem blagu zevati in se kratke dni svojega življenja vesti, kakor bi bili na prijetnem vertu, kjer bi nam bilo za vselej ostati? Kaj bi rekli na to, ko bi vidili koga k smerti obsojenega, ki bi se na potu proti morišču smejal, dobre volje bil in norčije vganjal? Ali ne porečemo, da se mu blede, in če tega ne, da je mogel na svojo sodbo pozabiti, ali pa ne vé, kam ga peljajo? Tudi mi smo vsi na potu proti morišču, kjer ima prej ali potlej prerezana biti nit našega življenja. Zato se na tem potu pogosto uprašajmo: „Kam greš? — Grem k njemu, ki me je poslal“, grem k sodbi, grem v grozivno večnost, srečno ali nesrečno. Amen.

Pridiga za 5. nedeljo po veliki noči.

(Koliko slaba vera škoduje molitvi; gov. M. T.)

„Prosrite in bote prejeli, da bo vaše veselje dopolnjeno“. Jan. 16, 24.

V v o d.

Po pravici smemo imenovati tistega dobrega kristjana, kdor zna prav moliti. Zakaj po besedah sv. Avguština le tisti zna prav živeti, kdor zna prav moliti. In če hoče kdo sam nad sebo spoznati, ali je boljši, ali slabši kristjan postal, ta naj se le upraša, ali od tega časa boljše, ali slabše moli. Se vé, da to ni nobena posebna umetnost, in tudi nikomur veliko truda ne prizadeva, če kakošno molitev, ktere se je v mladosti naučil, z jezikom odmoli, ali jo iz bukev prebere; ker to zamore vsak, tudi nar veči hudobnež pri vseh svojih hudobijah. Pa to se molitev ne more imenovati. K pravi molitvi se šteje živi spomin na Boga, povsod pričujočega, resnobno pečanje ž njim, da ga hvali in zahvaljuje, časti in občuduje njegovo veličastvo, ga prosi milosti in odpuščanja, ter mu vse svoje misli, želje in djanja, da, svoje serce popolnoma vse daruje. To se še le pravi moliti, in take molitve hudobnež ne pozna, ampak jo pozna le tisti, ki je poln žive vere in keršanskega duha. Kteremu pa žive vere manjka, temu molitev merzi, vse božje in svete reči se mu studijo, in pogovori z Bogom mu niso veselje; da, še več: molitev, ki je nar večje veselje pravega kristjana, je hudobnežu zgolj muka in nadležnost. Zato vam bom spričal, koliko škodo dela molitvi slaba vera, in rečem:

1. Komur vere manjka, ta molitve ne spoštuje, in
2. Komur vere manjka, tega molitve Bog ne usliši. — Od tega me poslušajte v imeu Jezusovem!

Razlaga.

1. Komur vere manjka, ta molitve ne spoštuje. Sv. vera je, ki nas uči, da smo vsi v revah in v potrebah, in od druge strani, da je molitev nar močnejši pripomoček, od Boga sprositi vsega potrebnega za dušo in za telo.

Uprašajmo sami sebe, kdo smo pa mi, ki malo, prav malo molimo? ali nismo slabe, uboge stvari, ki sami iz sebe ne moremo nič dobrega storiti? Ali ne prejemamo vsega od svojega Stvarnika, česar potrebujemo? ali ne čutimo vsako uro, da se nam življenje krajša, zdravje zginja, in nas sto in sto nevarnost obdaja, katerih se ne moremo odkrižati? Ali ni Stvarnik tisti, ki časne dobrote daja in jemlje, kakor njemu dopada? ali ni On tisti, ki strele in točo, hude ure in nevihte, srečo in nesrečo ljudem pošilja? — Le nimamo nad vsem tem vzrokov dovolj, svoje roke sklepati v ponižni molitvi? — Če pa še zraven tega pomislimo, da smo v božjih očeh le otroci jeze, in da je Njegovemu usmiljenju pripisati, da nismo požerti, da smo podobni slabi biliki na travniku, ki jo vsaka sapica sem ter tje zaganja; pomislimo, kolikrat in kako hudo se meso vzdiguje zoper duha, koliko skušnjav spremlja vsako naših stopinj, da smo tako rekoč zmiraj tik brezna, v kterega bi se brez gnade božje pogreznili; — koliko bolj se še pri teh mislih pokaže potreba, misli in serce na kviško povzdigniti k svojemu Bogu!

Kakor pa brez molitve nič ne moremo, tako z molitvejo zamoremo vse. Molitev ima tako rekoč božjo moč. Poglejte, Samuel moli, in njegova molitev sprosi z nebes strele in pogubljenje nad ljudstvo. Jozue moli, in solnce se ne oberne poprej proti zahodu, dokler Amalekičani niso do zadnjega premagani. Trije mladenči v ognjeni peči molijo, in nar hujsi plameni se spremené v hladivno roso. Prerok Jona je molil v trebuhu ribe, in tretji dan je prišel spet na suho. Daniel v levnjak veržen je molil, in sostradani levi se ga niso dotaknili. Pervi kristjanje so molili, in angelj Gospodov je rešil uklenjega Petra iz ječe. Mojzes je molil, in med molitvijo je Izrael zmagoval, kakor hitro pa je moliti odjenjal, je bila zmaga na strani sovražnikov.

Ker je pa moč molitve tolika, zato je Bog sam, kedar je hotel nepokorno ljudstvo strahovati, svojim služabnikom molitev prepovedal. „Jez vidim, je rekel Mojzesu, da je to ljudstvo terdovratno; zato me pusti, da se vname nad njimi moja jeza, in jih pokončam“. Pa Mojzes molitve le ni opustil, in Bog je bil s tim potolažen, da je ljudstvu prizanesel.

Molitev tedaj uterdi in ustanovi kraljestvo in cesarstvo; ona dá srečo orožju v vojskah; ona sprosi mirú; stori polja rodovitne; ona je blagodarni angel v vseh potrebah človeštva.

Če je pa tako, ljubi moji, da je molitev v naših revah in potrebah nar boljši pripomoček, od Boga prejeti, kar je duši in telesu v prid; nasprot pa, če brez molitve nič ne zamoremo; zakaj tedaj nekteri kristjanje molitev tako malo čislajo? Zakaj se jih toliko nahaja križem svet, ki jim molitev ne pride na misel ne zjutraj, kadar ustanejo, da bi Boga zahvalili za dar življenja, in ga prosili čez dan njegove pomoči? Zakaj jih je križem po svetu dosti, ki ne molijo ne pred jedjo, ne po jedi, in nočejo spoznati, kar pravi kralj David, da Bog v nebesih je tisti, ki odpira svojo roko, in z blagoslovom napolnuje vse stvari? Zakaj jih je dosti, ki se brez molitve vlegajo, gerše kakor neumna živina, zakaj še ona ima navado zdihniti, kadar se vleže? Od kod, vas uprašam, pride ta vnemarnost kristjanov pri molitvi? Ali ne od tod, ker jim žive vere manjka? Da, gotovo, vera pri kristjanih zeló zeló slabí, pri mnogih že ugasuje in umira. Oni nočejo spoznati, da so v revah in potrebah, da blagostanje, sreča in blagoslov pridejo le od zgoraj, in da do njih nimamo drugega ključa, razun stanovitne, ponižne in goreče molitve. Vsak hoče po svoji domišljiji začetnik biti svoje sreče, in vse že hočejo ljudje iz svojih močí storiti, dasiravno nas Kristus zagotóvlja, da brez njega nič, čisto nič ne zamoremo, ampak le naprot letimo svojemu pogubljenju. Ko bi po tem takem hotli ljudje to spoznati, kar jih vera učí, bi se li molitev pri njih ne oživela? bi li ne postala vsake hiše in vsake družine nar ljubša prijateljica in tovaršica? Slaba vera je toraj kriva, da se tako malo čisla molitev.

2. Slaba vera pa tudi stori, da Bog naše molitve ne usliši. Sicer so zraven slabe vere res še drugi vzroki, ki uslišanje naše molitve zadržujejo. Pervi zadržek je, ker smo grešniki in v grehah živimo. „Deleč od grešnikov, pravi sv. pismo, je Gospod, molitve pravičnih pa bo uslišal“. Kakor močna je molitev pravičnih, tako nezmožno je klicanje in vpitje hudobnih. Molila sta kralj Ecehija in kralj Antioh za podaljšanje življenja. Ecehijeva molitev, ker je bil pravičen,

je bila uslišana, da mu je Bog še 15 let pridal; brezbožnega Antioha pa so červi živega snedli. Molil je prerok Elija, in molili so lažnjivi preroki z ljudstvom vred od jutra do večera k svojim molikom. Elija je bil uslišan, da je ogenj z nebes padel na darove in jih sožgal; goljufigi preroki pa so na laži ostali, in zavolj tega bili pomorjeni. Molila je žena kralja Jeroboama za zdravje svojega sinu; pa še preden je od preroka nazaj prišla v svoje kraljevo poslopje, je po napovedi prerokovi izdihnil sin svojo dušo. Kolikor toraj zamorejo molitve pobožnih, tako malo zamorejo prošnje grešnikov. Hodimo toraj zanaprej po potih pravičnosti, in prepričali se bomo, da Bog ne bo odlašal svoje pomoči.

Drugi zadržek, da naše molitve niso uslišane, je velikrat jeza in sovraštvo, ki ju redimo do bližnjega v svojem sercu. Modri Sirah v sv. pismu govori: „Človek človeku ne prizanaša; kako se more nadjati, da mu bo Bog prizanesel njegove grehe?“ On ki je le červ v pozemeljskem prahu, hoče svojega bližnjega v jezi zdrobiti; kaj hoče potlej neskončni Bog storiti z grešnikom v svojem serdu? — Tedaj, preden k molitvi na kolena padete, pomislite, če imate kakovo jezo do svojega bližnjega, in pri tej priči naj bo pozabljeno vse razžaljenje, da tudi Bog pozabi na naše razžaljenje. To je po keršansko, svojemu bližnjemu odpustiti, mu prijateljsko roko podati, in hudobije mu z dobrotami povračevati. To je po Kristusovem nauku posebno znamenje njegovih učencov, po katerem nas svet spozna za božje otroke. S tim posnemamo svojega umirajočega, na križi razpetega Zveličarja, ki za svoje križavce in morivce prosi: „Oče! odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo“; ravno tako, kakor je malo časa poprej za svoje prijatle, za aposteljne prosil: „Oče! ohrani jih, da bodo eno, kakor sva ti in jaz eno!“

Tretji zadržek, da so naše molitve brez sadu, je po nauku sv. ap. Jakoba ta, ker prosimo za škodljive stvari. Če smo v stiskah, želimo biti rešeni; če smo bolni, hrepenimo po zdravju; smo v potrebah, si voščimo bogastva, smo ponižani in zaničevani, se nam želje obudé po visokosti in imenitnosti. Naše molitve so take, kakor je bila prošnja matere Zebedejevih sinov, ki je prišla k Jezusu in ga prosila, naj

bi sedel eden na desni, drugi na levi v njegovem kraljestvu. In Gospod, če nas z uslišano prošnjo noče strahovati, nam ravno tak odgovor dá, kakor tej materi: „Vi ne veste, česa da prosite“. Vi želite srečni biti, pa za vas je bolje nesreča, ker le ona vas bo peljala v nebesa. Vi želite bogastva in imenitnosti, pa za vas je boljše revščina in ponižanje, da se vam serce ne napihuje. Vi prosite, naj bi vam bil odvzet kelih terpljenja, in bila polajšana butara težkih križev; toda, križ, ktereга sem vam naložil, vas pelja skozi deželo truda in pota v raj večnega veselja. Vi želite zdravi in terdni biti; ali za vas je dobro, da se na bolniški postelji pokorite, in tako ne zagazite v pregrehe in razujzdanosti. Vi tedaj ne veste, česa da prosite. — Tako, vidite, pravi Bog, ki nas hoče zveličati. Enak je dobremu očetu, ki ne privoli nevednemu otroku vsega, česar bi rad, in kar bi mu bilo v škodo. Enak je modremu zdravniku, ki rano reže in žge, tudi roko ali nogo odžaga, da le oserčeje in telo zdravo ohrani.

Poglavitni zaderžek, da so naše molitve brez sadu, pa je naša slaba vera. To resnico nam spet spričuje veliko zgledov v evangelii. Kedar je hotel Zveličar koga ozdraviti, vselej je od njega tirjal terdno vero, in kjer vere ni našel, ondi tudi čudežev ni delal. Tako je rekel Jajru, ki je bil žalosten zavolj smerti svoje hčere: „Ne boj se, in veruj!“ In slepima, ki sta ga prosila, naj ju ozdravi, je rekel: „Ali verujeta, da vaju zamorem ozdraviti!“ In Marti, preden je Lacarja k življenju obudil, je rekel: „Ti li nisem povedal, če boš verovala, boš vidila božje veličastvo?“

Da, Kristus je še celo po velikosti vere velikost svojih dobrot skazoval. Tako je rekel stotniku, ker je pri njem toliko vere našel, kakoršne ne v Izraelu. „Pojdi, in kakor si veroval, tako se ti zgodi“. In slepima je rekel: „Zgodi se vama po vajni veri!“ — Da, božji Sin je celo veri sami vso čudovitno moč pripisal. On ni rekel: Jez s svojo vse-mogočnostjo sem Ti pomagal, ampak je rekel: „Tvoja vera ti je pomagala!“ — vera te je ozdravila.

Pomankanje vere pa je bilo krivo, da Jezusovi učenci iz obsedenega niso bili v stanu hudobe pregnati in ga ozdraviti. „Zavoljo svoje nevere niste mogli tega storiti, jim je

očital. — To pa, kar je svojim učencom očital, bi dan danes skoraj vsemu svetu lahko ponavljal: Kolikor bolj vam vera na nebeškega Očeta in na moje zasluženje peša, toliko manj sadú vam molitev rodi.

S k l e p.

Molimo toraj z živo vero in s terdnim zaupanjem, da nam je vsemogočni Bog v nebesih gotovo vselej v stanu pomagati, in nam bo zavoljo svoje dobrotljivosti tudi gotovo pomagal, če ga bomo le prav prosili. Saj on skerbí za travo na polji, in za červa v prahu, skerbí za milijon in milijon stvari, ktere vse so le za človeka voljo ustvarjene. — Gotovo toraj človeka, ki ga je po svoji podobi naredil in za nebesa namenil, nikdar zapustil ne bo. Amen.

Pridiga za praznik vnebohoda Jezusa Kristusa.

(Tri stopinje za Jezusom v nebesa; gov. P. F—i v Gorici.)

„Kristus nam je zgled zapustil, da po njegovih stopinjah hodimo“. (Peter.)

V v o d.

Naš gospod Jezus Kristus se je po svojem ustajenju od smerti še 40 dni na zemlji mudil. Med tem časom se je svojim učencom na raznih krajih prikazoval in jih v zveličanskih naukih podučeval. Zadnjikrat se jim je prikazal v Jeruzalemu današni dan. Peljal jih je potem iz Jeruzalema v Betanijo na oljsko goro. Tam je še z njimi govoril o božjem kraljestvu, jim razodeval pisma in prerokovanja. In potem, ko jim še naroči, naj ostanejo vkupej v Jeruzalemu, dokler prejmejo sv. Duha, vzdigne svoje roke, da jih blagoslovi; ter blagoslavlja je jih, se vzdigne proti nebesom, kjer sedi ob desnici božji. Ko so pa aposteljni za njim gledali, sta stala pri njih dva angela belo oblečena, in sta rekla: „Možje iz Galileje! kaj stojite in gledate v nebó? Ta Jezus, ki je zdaj v nebesa šel, bo ravno tako zopet prišel na oblakih nebá“. Aposteljni se vernejo v Jeruzalem. Ko je Elizej

svojega mojstra, preroka Elija na gorečem vozu proti nebu iti vidil, je za njim upil: „Moj oče, moj oče! voz Izraela in njegov voditelj“ (2 kralj. 2). In ko mi dans Jezusa našega Odrešenika, ki v nebesa se vrača, premišljujemo, ali ne bomo tudi mi za njim, našim preljubeznjivim mojstrom, sereno zdihovali: „O Jezus, ti naš prijatelj, Ti naše vse! vzemi nas seboj v sv. nebesa, da bomo tudi mi tam, kjer si ti!“ — Na to nam sv. Peter odgovori: „Kristus nam je zgled zapustil, da po njegovih stopinjah hodimo“. To je, hočemo da nas Jezus za sebo v nebesa vzame, moramo si prizadevati po njegovem sv. zgledu živeti. Kristus nam je posebno tri stopinje zaznamoval, po katerih imamo zvesto hoditi, da za njim v nebesa pridemo. Vam jih danes razložim. Imenujejo se:

1. Dolžnosti svojega stanú dopolnovati,
2. svoj križ nositi, in
3. svet sovražiti.

Začnem iz čiste ljubezni do Jezusa. Poterpite:

R a z l a g a.

1. Božji Sin in naš Odrešenik je prišel na ta svét, da bi v nevednost zamreženega človeka podučil, mu s svojim sv. naukom in zgledom pravo pot v nebesa posvetil, in da bi zagrešenega s svojim terpljenjem in svojo smertjo z Bogom zopet spravil. To je bila volja božja. To je večlovečeni Sin božji spolniti imel. In kdo ne ve, ali ni že slišal, s kako gorečnostjo da je božji Sin se od Boga Očeta mu naložene dolžnosti spolnoval? Oglejmo se le sploh na zadnje tri leta njegovega življenja. Kaj vsega ni počel? Prehodel je hribe in doline, podal se je v puščave in na morje, znašel se je med pravičnimi in krivičnimi; povsod je lepe nauke dajal in lepe prilike pravil, povsod je lepe čudeže doprinašal in svojim zgledom svetil in vse to zato, da bi nevedne podučil, grešnike na pravo pot pripravil, vsem pa stezo v nebesa pokazal. In v ta cilj in konec se ni vstrašil ne mraza ne vročine, se ni branil ne lakote ne žeje, ni maral ne za grajanja, ne obrekovanja svojih sovražnikov, maral je le za božjo voljo, ktero je zvesto in stanovitno spolnoval, dokler ni na sv. križu svojo presv. kri prelil in po tem takem zagrešenega človeka

z razžaljeno pravico božjo zopet spravil. Po vsej pravici se je torej Jezus sam sebe imenovati zamogel: „Jaz sem pot, resnica in življenje“. Po vsej pravici je rekel: „Jaz sem z nebes prišel voljo tistega dopolnit, ki me je poslal“.

Kristjani! Glejte prvo stopinjo, katero nam je Jezus s svojim sv. zgledom zaznamoval, da tudi mi dolžnosti svojega stanú na tanjko spolnujemo. To je volja tistega Bogá, ki nas je stvaril in djal na ta svét. — Razni so stanovi, razne so dolžnosti; pa v vsakem stanu se človek lahko zveliča, da le svoje dolžnosti zvesto spolnuje. Vaša dolžnost, o stariši! je, da otroke v keršansko-katoliškem nauku dobro podučujete ali jih podučiti daste, da jih že zarano k pobožnosti in k vsem dobremu napeljujete; da svojim otrokom z lepim zgledom naprej svetite; da jih slabih priložnost varujete in jih ob svojem času s keršansko ljubeznijo in modrostjo kaznujete. Nič manj je tudi vaša dolžnost za telesni blagor svojih otrok skerbeti. Blagor vam, ako te svoje dolžnosti spolnujete. „Tajisti“ — pravi prerok Daniel — „kteri druge v pravičnosti podučijo, bodo se svetili kot zvezde vedno in vekomaj“. (Dan. 12, 3.) Vaša dolžnost, otroci, sinovi, hčere! je, da svoje starše kot namestnike božje spoštujete, da ste jim hvaležni in jim iz serca vse dobro privoščite, za-nje molite, se lepo obnašate in tako jim veselja delate. Tudi je vaša dolžnost, da svoje stariše v potrebah podpirate, jim starim in bolnim postrežete in ž njih slabostmi poterpite. Tudi je vaša dolžnost, da ste svojim staršem z veseljem podložni in jih v vseh rečeh radi slušate, če niso zoper božjo zapoved. Tako bodete Bogu dopadljivi (Kol. 3, 30); in blagor vam bo časno in večno. Gorjé pa, če teh svojih dolžnost ne spolnujete. „Preklet bodi, kdor svojega očeta in svoje matere ne častí, in vse ljudstvo naj reče: Amen!“ (5. Moz. 27, 16.) — Podložni, državljani! vaša dolžnost je, da ste svoji duhovski kot deželski gosposki udani, da jim vestno in zvesto odrajtujete, karkoli jim po postavah gre. In prišla bo tudi tista srečna ura, da vam Gospod poreče: „Blagor dobri in zvesti hlapec, ker si bil v majhnih rečeh zvest, te hočem čez veliko postaviti, pojdi v veselje svojega gospoda“. — Naprejpostavljeni! vaša dolžnost

je, da za dušni, kot telesni blagor svojih podložnih skerbite, da ž njimi ljubeznjivo ravnate, da jim zaslužen plačilo pošteno odrajtujete, da jih kot skerbni starši z besedo in z lepim zgledom k spolnovanji njih dolžnosti in k pobožnemu življenju napeljujete, jih od hudega pa, kakor vsake slabe prilike varujete. Gorje vam ako teh svojih dolžnost zanemarjate! „Ako kdo za svoje“, pravi sv. Pavl „in zlasti za domače nima skerbi, je vero zatajil, in je hujši od nevernikov“ (1 Tim. 5, 8). Se tedaj zveličali ne bote. — Premožni, bogatini! vaša dolžnost je, da od obilnega svojim potrebnim bližnjim podarovate in jih revne podpirate. Ako bodete usmiljeni, boste usmiljenja dosegli, kakor Jezus sam pravi: „Blagor usmiljenim, zakaj oni bodo usmiljenje dosegli“. Po taki poti bi si še marsikterih stanov in dolžnosti našteali, pa zadosti naj bo, ako vam rečem: kdor se hoče zveličati, mora vsakteri po svojem stanu dolžnosti spolnovati. Bratje in sestre! Spolnujmo tedaj zvesto svoje dolžnosti, pa spolnujmo jih iz ljubezni do Boga, ki nam jih je naložil: zakaj iz ljubezni do Boga spolnjene dolžnosti nam za gotovo nebesa naklonijo; kakor nas sv. Bernard uči: „Vse delajte iz pravega dobrega namena“ pravi On, „in teknilo vam bo za večnost, peljalo vas bo na ravnost v nebeško domačijo“.

Tako vam je prva stopinja razložena, iz ktere pa moramo stopiti v drugo, ki se glasí: Svoj križ po zgledu Jezusa Kristusa radovoljno prenašati.

2. Celó življenje našega gospoda Jezusa Kristusa je bila nepretergana versta rev in težav. Komej se je rodil in že mu je nevošljivi Herodež po življenju stregel, tako da je pred njih kot mladahno dete urno po noči na Egiptovsko ubežati moral. In odraščén kolíko ni prestajal od svojih zvitih sovražnikov, ki so ga vedno zalezovali, ga pred svetom črnili, mu naj svetejšemu naj gerše priimke dajali in ga preganjali do smerti na križu. In kolíko zunajnih kot znotrajnih bolecin ni občutil posebno zadnje trenutke svojega življenja, ko je na oljski gori kervav pot potil, ko je k stebru privezan bičan bil, in ko je slednjič na sramotnem križu pribit, prebitke smerti umiral! In kteremu ni znano njegovo uboštvó, ktero ga je celo življenje zvesto spremljevalo. „Lesice imajo

svoje luknje in plíce nebá gnezda; toda človeka Sin nima, kam bi imel svojo glavo nasloniti“. Tako sam Jezus toži! Po tem takem moramo res s svetim Tomažem od Jezusa imenovanim terditi: „Mož bolečin je bil Sin božji od trenutka njegovega spočetja do hipa njegove smerti“. Pa občudujmo še na dalje tudi njegovo poterpežljivost, s katero je vse te svoje reve in težave prenašal. V preveliki bolečini je ves v Očetovo voljo vdan zdihoval: „Oče ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi“. In pri vsem svojem drugem terpljenju je bil „kakor jagnje, ki svojih ust ne odpre, ko ga v mesnico peljejo“. Tako se je Jezus pri svojem terpljenju obnašal. „Zatoraj ga je pa tudi Bog Oče povišal in mu ime dal, ki je čez vse imena“ (Filip 2.). Njegov sedež je desnica božja v nebesih, njegovo podnožje je pa zemlja. Pred njegovim imenom se angeli pripogibajo in mu trikrat sveto odpevajo; pred njegovim imenom se vsi izvoljeni uklanjajo in ga na svojih obličjih molijo; pred Njegovim imenom se vse stvari v nebesih, na zemlji in pod zemljo tresejo, ker v njem spoznajo tega, ki ima priti soditi žive in mrtve. Tako je nebeški Oče svojega Sina povišal v plačilo njegovih radovoljno pre-stanih rev in težav na tem svetu. Kristjani! Jezus Kristus je rekel vsem: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in vsak dan svoj križ zadene, in naj gre za menoj“. (Luk. 9, 23.) Kdo ne spozná v teh besedah zapopadeno resnico, da mi za Jezusom v nebesa priti ne moremo, kakor da svoje reve in težave po njegovem zgledu radovoljno prenašamo? — Križev nam ne manjka. Zdaj nas bolezen tare, zdaj kaka nesreča nas zadene, zdaj nas hudobni jeziki oberajo, spodkopujejo in preganjajo. Naš svet je res dolina solz. In vsak stan ima še posebej svoje zopernosti. Naj bo kakor hoče: Ali jih imamo obilno ali malo križev, radovoljno z vso vdanostjo v božjo voljo jih moramo prenašati; sicer Jezusu dopasti ne moremo. On sam pravi: „Kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj, ni mene vreden“ (Mat. 10). To je: „Kdor tudi nar večega terpljenja, ki ga mu svet v moji službi napravlja, ne prevzame, ni vreden ne časti, da je moj učenc, ne večnega plačila. — In vender koliko jih ni, ki v svojih revah in težavah se hudujejo, križe preklinjajo, in clo

na božji previdnosti zavolj tega dvomijo. Toda, ljubi kristjani kdo ima vse naše lasé soštete? In brez kterega pripušcanja se še vrbcu na strehi nič hudega ne pripeti? Ali ni Bog tisti, ki po svoji neskončni pravici kot milosti in modrosti vse reči obrača, posebno se pa za dušni blagor človeka poteguje? On tedaj neskončno modri in milostivi Bog je, ki vam tudi vaše križe pošilja ali pripušča, da se vam kaj zopernega pripeti. Toda gotovo vse to v vaš naj veči blagor. Ali pa recite mi, ali niste še nikoli grešili? In ako ste le eno samokrat grešili, morali bi ojstro se pokoriti, ja, po nauku sv. Izidorja ne bi imeli zadosti solzic, objokovati gerdobo svoje pregrehe. Pa oh, kolikrat se niste smertno pregrešili in se pred božjo pravico zadolžili! — Vi ste se scer svojih grehov spovedali, ali ste se jih tudi spokorili in božji pravici zadostili? Znabiti da ste kake očenaše odmolili, ki vam jih je spovednik naložil, sicer od drugega pokorenja še sanjate ne; ali kaj? saj še ob zapovedanih postnih dneh se postiti in od drugih zatajevanj v duhu pokore nič vedeti nočete. In vender vaši grehi morajo biti spokorjeni ali na tem ali na unem svetu, če ne od vas, pa od Bogá. In glejte, Bog, ki vse preserčno ljubi in želí vse grešnike že na tem svetu spokorjene imeti, da bi jih v vecnosti po svoji ostri pravici ne tepel, pošilja nam križe, naklanja nam reve in težave, zató da bi jih radovoljno prenašali, se spokorili in se kot zlató v razbehljeni peči vseh madežev ocistili in po tem takem si prelepih nebés naklonili. — Kristjani! Kaj hočete boljega? In postavim tudi: vi bi bili nedolžni kot novorojeno dete po sv. kerstu, ali mislite nek, da se vam kaka krivica godí, ako vas Bog s terpljenjem obiše? Nikakor ne! Marveč nedolžniši in radovoljniši ko kdo terpi, toliko obilniše je zasluženje, toliko večje je plačilo, ki ga čaka v nebesih. In da svoje križe in težave z nejevoljo in godernjanjem prestajaš, kaj si si boljši? Ali si svoj kriz odložiš? ali si ga vsaj polajšaš? Nikakor ne prvo ne drugo: marveč si še število grehov pomnožiš in si nebeske vrata zapiraš. Kristjani! kaj pa bo z nami, ako bomo pred sodbo kot nespokorjeni in grešniki stali, prazni, brez zasluženja za nebesa? „Kakor je terpljenje s poterpežljivostjo znamnje izvoljenja“ — pravi sv. Gregor ye-

liki — ravno tako terpljenje z nevoljo znamenje večne pogube“. Po tem takem kot nespokorjene grešnike nas po sodbi drugega ne čaka kot pogubljenje; česar nas pa večni Bog vari!

Zatorej o bratje in sestre v Kristusu! ponižajte se pod mogočno roko božjo, da vas ob času obiskovanja poviša (I. Pet. 5, 6.). Z vso otroško udanostjo sprejemajte iz božjih rok in prenašajte vse britkosti, reve in težave svojega življenja; zakaj „če bomo z Jezusom terpeli, bomo tudi z Jezusom povelicani“. (Rim. 8, 17.) Glejte vam tudi drugo stopinjo razloženo, ki obstoji v tem, da po zgledu našega Zveličarja svoje križe radovoljno prenašamo. Iz te druge stopinje treba, da še v tretjo stopimo, ki se glasi: Po zgledu Jezusa Kristusa ta svet soyražiti.

3. Ko je Jezus na oljski gori se v nebesa povzdignil, je znamenje svojih presvetih stopinj na zemlji vtisnjene zapustil, da nas podučí, naj vsak, kdor hoče za njim v nebesa priti, ta svet sovraží in ga z nogami tepta. Tako učí sv. Jeronim. Pa kako, si jo bo znabiti kdo misliti vtegnil, kako naj mi ta svet sovražimo, ali ga ni Bog prežlahno stvaril in ga nam v prid in oblast izročil? Saj je vse lepo in žlahno? Na nebu nam po dnevu žarko solnce, po noči mila luna svetí; na zemlji se vse v nar lepšem redu verstí; ptice po drevju ferfelijo in žvergolé in raznoverstna živina nam v jed pri mizi ali pomoč pri delu prav dobro služi. Kratko reči: vse na svetu je čudapolno in človeku zlo koristno in mi naj bi ta svét sovražili? Ali bi se Bogú ne zamerili? — Ne, ljubi moji, ne ta prežlahno stvarjeni svét imamo sovražiti, marveč spominjati nas ima vedno na neskončno dobrotljivega in modrega Boga, ki ga je tako žlahno stvaril in ga nam v prebivališče odločil; sovražiti imamo tajisti svet, ki je po nevoščljivem hudiču postal; to je: sovražiti imamo vse, karkoli je grešno ali kar nas v greh zapeljuje; zakaj ravno greh nas od nebes v večno pogubljenje zavrača. Po tem takem sovražiti imamo: napuh; zakaj Bog se prevzetnim zoperstavlja in le ponižnim daje svojo gnado. Sovražiti imamo: lakomnost; zakaj sv. Pavl pravi: „Vedite in umite, da lakomnik nima deleža v kraljestvu Kristusovem“ (Efež. 5, 5.) Sovražiti imamo nečistost; zakaj „ne mehkužneži

ne nečistniki bodo posedli kraljestva božjega“ (1 Kor. 6). Sovražiti imamo nevoščljivost; zakaj sv. Janez Zlatoust pravi: „Nevoščljivec je hudobniši od hudiča“. Sovražiti imamo požrešnost; zakaj požrešniki so sovražniki križa Kristusovega, katerih konec je pogubljenje“ (Filip 3, 18.). Sovražiti imamo vse neusmiljeno maščevanje, sovraženje, vse krivično razsedenje zoper svojega bližnjega iz neumne ljubezni do sebe; zakaj Kristus sam pravi: „Kdor se nad svojim bratom po krivem serdi, bode sodbi podveržen“ (Mat. 5.); in bo tedaj pogubljen. Sovražiti imamo lenobo v službi božji; zakaj Kristus tudi pravi: „Vsako drevó, ki dobrega sadú ne rodi, bo izsekano in v ogenj verženo“. — Ali ste me tedaj dobro razumeli, kakšen svet da imamo sovražiti? Sovražiti imamo tisti svet, ki je po besedah sv. Janeza, „ves v hudobijo zagreznjen“ (1 Jan. 5, 19.). Sovražiti imamo vse tiste reči, vse tiste kraje, vse tiste hiše, vse tiste veselice, vse tiste pogovore, sploh vse, kar nas na duši slabí in omadežuje, kar nas v greh zapeljuje in nas tedaj pred večnim Bogom preklete stvari dela, zakaj „kdor greh dela, je iz hudiča“ (1 Jan. 3, 8), in tedaj v nebesa ne sme, pred katerih vratmi stoji napisano: „To so vrata Gospodove; tukaj le pravični noter pojdejo“ (Psalm 117, 20) (Apok. 21. 27.).

Preljubi kristjani! Svet imamo in moramo sovražiti, ako hočemo za Jezusom v nebesa. Tako nas Jezus sam uči, tako nas vsi izvoljeni božji učijo. Koliko svetnikov ni, ki so iz strahú, da bi jih svét zapeljal ne bil, vse kar so posedli, ja clo starše, brate, sestre in vso zlahto zapustili, se v kako puščavo ali v samostan podali, da bi ločeni od hudobnega svetá toliko ložej Bogú služiti vtegnili. Kaj nam pa priča življenje današnjih kristjanov? Oh, priča nam, da veliko jih je, ki grešni svét ne pod nogami, ampak v sercu imajo, ki svet ne sovražijo, ampak so svetu z dušo in s telesom udani. Taki so ostudni nečistniki, kakoršnih je dandanašni prav obilno, vsake verste, vsakega stanú, vsake starosti, ki drugega ne iščejo, kot nedolžnost zapeljati, kot svojim željam zadostiti. Taki so tudi lakomniki, ki po krivicah, po goljujih, po oder-tijah svoje mavhe in škrinje polnijo. Taki so napuhneži, ki svojo glavo visoko nosijo, se čez svojega bližnjega zaničevaje

ga povzdigujejo, kakor da bi bili in da bi imeli sami od sebe vse, kar so in kar imajo nad drugimi. Taki so tudi nečimerneži, katerim je lišpanje svojega trupla naj bolj drago, bolj pri sercu kot služba božja, kot pa skerb za svojo neumerjočo dušo. Oh oslepljenci! nikar se ne motite, da s svetom v sercu v nebesa priti zamorete. Nikar ne; zakaj sv. Jakop pravi: „Kdor koli hoče biti prijatelj tega svetá, postane božji sovražnik“ (Jak. 4, 4). Kot sovražnik se pa gotovo zveličati ne more; gotovo bo pogubljen.

Zatorej kristjani! opominjam vas s sv. Janezom, ki pravi: „Ne ljubite ne svetá, ne tega, kar je v njem. Ako kdo svét ljubi, ni Očetove ljubezni v njem; zakaj vse na svetu je poželenje mesá, in poželenje očí in napuh življenja, kar ni iz Očeta ampak iz sveta“ (1 Jan. 2, 15. 16.). Stopimo tedaj po Jezusovem zgledu na minljivi svet; to je: sovražimo ga! Ali ni bolje, da temu nečimernemu svetu za ta kratek čas našega življenja slovó damo in ga sovražimo, kot pa na svoji duši škodo terpeti in se pogubiti? — Nikar ne bodimo tedaj podobni uni prekleti kači, ki jo je Bog obsodil, naj po trebuhu leze in zemljo liza, marveč iščimo in hrepenimo po tistem, „kar je zgorej, ne pa po tem, kar je na zemlji“. (Kološ, 3, 2); to je: Imejte nebeske želje, ne pa posvetnih. Prizadevajmo si za nebeske darove, za čednost in večno zveličanje, ne pa za pozemeljske. Zakaj „svet preide in njegovo poželenje. Kdor pa stori voljo božjo, ostane vekomaj“. (Jan. 2, 17.) In tako imamo tudi tretjo stopinjo razkladano, ki se glasí: Po zgledu Jezusa Kristusa hudobni svet sovražiti, ako želimo res za Jezusom Kristusom v nebesa priti. —

S k l e p.

Kristjani! Blagor bi nam bilo, ako bi po teh vam dans razloženih stopinjah popotovali. Toda veste kaj nam je še treba, da za gotovo za Jezusom v nebesa pridemo? Treba nam je stanovitnosti, zakaj Jezus pravi: „Le kdor je stanoviten do konca, bo zveličan“.

Tedaj bratje in sestre v Kristusu! serčno in stanovitno hodimo za Jezusom, po Njegovem zgledu spolnujmo na tanjko vse dolžnosti svojega stanú; serčno in stanovitno sovražmo ta

hudobni svét in dajmo mu za vselej slovó. In blagor bo nam! Ko je Jezus 32. leta k bližnjim velikonočnim praznikom v Jeruzalem popotoval, ga je sv. Peter vprašal, rekoč: „Glej vse smo zapustili in šli za teboj; kaj tedej nam bo?“ Jezus pa jim je rekel: „Resnično vam povem, da ob prerojenji, kadar bo Sin človekov sedel na sedežu svojega veličastva, bote tudi vi, kateri ste šli za menoj, sedeli na dvanajsterih sedežih, in sodili dvanajstere Izraelove rodove. In slehern, kateri zapustí hišo ali brate, ali sestre, ali očeta, ali mater, ali ženo, ali otroke, ali njive zavolj mojega imena, bo stoterno prejel, in večno življenje dosegel“ (Mat. 19, 27—29.). Ste slišali? Tako nas Jezus zagotavlja. Mi pa neutrudljivo za Jezusom hodimo, da njegovih obljub deležni postanemo. Ker pa božje pomoči naj bolj potrebujemo, obrnimo se torej še naslednjič k preljubeznjivemu Jezusu, naj bi nas on kot svoje apostelne pred odhodom v nebo blagoslovil, in scer zató, da bi se nam dolžnosti našega stanú nikar ne pristudile; da bi nas obilni križi ne potlačili, in da bi nas hudobni svét ne premagal. Takó, o ljubi Zveličar! tako naj se zgodí, ti nam pomagaj, da, kakor si hodil ti, naj hodimo tudi mi goreče in stanovitno po tvojih stopinjah v prelepe nebesa. Amen.

Pridiga za 6. nedeljo po veliki noči.

(Od laži; gov. M. T.)

„Duh resnice, ki od Očeta izhaja, bo pričeval od mene“. (Jan. 15, 26.)

V v o d.

Kakor so Jezusovi učenci po Njegovem vnebohodu, zbrani v neki hiši v Jeruzalemu, prosili za Duha resnice, ravno tako je za nas velika potreba, da prosimo Duha resnice, naj bi vso laž, zvijačnost in goljufijo od nas odvezel; zakaj duh laži sega med nami na desno in levo, da moramo z žalostnim sercom s prerokom vred zdihovati: „Ni je resnice več v deželi, in laž se razširja“. Kdaj je naše Slovensko ljudstvo

slovelo, da ste jim zvestoba in resnica nad vse dragi in sveti. Zdaj pa mož beseda pri nas več ne velja, in obrniti se dajo na nas besede preroka Jeremija, ki toži nad spačenostjo Judovskega ljudstva, rekoč: „Oni napenjajo svoj jezik, kakor lok, da laž na mestu resnice sklepajo. Pridobili so moč v deželi, ker od hudobije do hudobije hodijo. Vsak se bój svojega bližjega in ne zaupaj svojemu bratu; zakaj slehern zmed bratov misli na zvijače, in slehern prijatelj na goljufijo. Brat brata zasramuje, in resnica se več ne govori; svoj jezik učé lagati, in se trudijo s krivicami“. Ali ni že marsikteri zmed vas sam skušal, kako resnične so dan danas te besede prerokove? Ali ni že marsikteri tudi zmed vas tožil čez prekanjenost in potuho, čez jezičnost in zavidljivost, čez laž in goljufijo bližnjega? Li ni že ta in uni zavoljo lažnjivosti bližnjega na časti in dobrem imenu, morebiti še na dnarjih in na blagu škode terpel? — tako, da je lahko ponavljal misli prerokove: Ni je nikjer več poštenosti, ni je pravice, ne resnice, in ni se zanašati na nobenega več.

Kristjani! bližajo se nam binkoštni prazniki, ob katerih obhajamo spomin prihoda Duha resnice. Zato se spodobi, da danes za pripravo na ta praznik za terdno sklenemo, vso laž zanaprej opustiti, in se vselej voditi in vižati dati Duhu resnice. Da vas k temu sklepu spodbodem, vam bom danes pokazal, da je laž veliko razžáljenje božje in zato vredna velike kazni.

Duh resnice naj vodi moje govorjenje, v vas pa poterdi dobre sklepe! —

R a z l a g a.

62
68
Laž je trojna; prva, po kateri se bližnjemu kakošna škoda stori, ali se mu kakošna dobrota zaderži; druga je: laž iz potrebe, s katero si kdo v zadergi pomaga, ali komu kaj ustreže, ali kaj neprijetnega sam od sebe odverne; in tretja je: laž v šali, po kateri se posamezni, ali tudi cele družbe razveseljujejo. Da je laž, po kateri bližnji škodo terpi, pregrešna, mi ni treba dokazovati, ker sicer bi bile na enako vižo tudi mnogotere krivice in goljufije pripuščene. Kar pa laž iz potrebe, ali laž v šali zadeva, v tem sta si svet in

božja zapoved nasprotna. Zato sv. Avguštin tistim, ki laž iz potrebe zagovarjajo, pravi: „Nikar ne reci, da laž v sili ni pregrešna, ker se po njej časih kaj dobrega stori; ker potlej moraš tudi reči, da krasti in ropati ni pregrešno, ker po tem kak revež h kruhu pride, tedaj tudi svoj prid ima“. — Kaj si je pa od laži v šalah misliti, bote spoznali iz te le prigodbe: Nek prijatelj, ko sta se s Tomažem Akvinskim po polji spre-majala, zavpije v špasu (šali): „Poglejte, oče, vola po zraku hteti?“ Tomaž pogleda na kviško, in prijatelj se mu zavoljo le lahkovernosti začne na ves glas prav iz serca smejeti, in teu reče: „Ne bil bi verjel, da tako učen mož more tako lahkoveren biti“. Resno mu to očita sv. Tomaž, in pravi: „Ložej je verjeti, da voli leté po zraku, kakor da bi usta kristjana lagale“.

Vsaka laž je toraj pregrešna, ker je vsaka razžaljenje večnega Boga in njegovemu bitstvu, ki je zgoli resnica in svetost, nasprot. Zato pravi sv. Bernard: „Ti sam sebe go-ljufaš, če misliš, da nektere laži niso pregrešne“. Lažnik se namreč pregreši zoper natoro, zoper pamet in zoper postavo Kristusovo.

a) Vse, kar natora porodi in ustvari, je tako napravljeno, da se lahko brez vse zmote od drugih stvari razloči. Na priliko: če priraste drevó iz tal, ima že od natore tako podobo, da se od trav in zelišč kolikor toliko razloči. Če zraste kaka cvetlica, jo že na videz vsak lahko razloči od trave, dreves ali žita. Že v tem toraj človek lahko vidi perst božji, da tudi on ne sme drugih motiti, in se na vna-njem ne drugačnega kazati, kakor v svojem notranjem misli. In če je Stvarnik sam v svoji modrosti tako naredil, da je jezik z možgani, kjer je sedež naših misel in sklepov, in s sercom, ki je sedež naših nagnjenj in želj, v tanki zvezi, že ta naprava očitno kaže, da mora jezik vselej s pametjo in s sercom popolnom v soglasji biti. Kaj ne, če bi ti kdo kakošno pismo bral, na katerem bi ti bilo veliko ležeče, pa bi si pri branji sam zraven domišljjal in bi pismo v tvojo škodo sprevergel, bi mu ti gotovo zameril in očital njegovo hudobijo. Ravno tako nasprot natori ravna človek, ki dru-

gače govori, kakor misli in čuti. Kdaj so človeka imenovali živo uro; njegovo serce zvonec in njegov jezik kazavec. Kaj bi pa od ure mogli reči, ki bi drugače bila, drugače kazala? Ali ne, da je pokazena? Kaj si moramo po tem takem od človeka, ki tega ne govori, kar misli, drugega misliti, da je tudi on pokazan, da je hudoben in tedaj njegovo govorjenje pregrešno?!

b) Laž je nasprot pameti. Nihče sam rad ne vidi, čega kdo nalaže. Tega pa, česar sami radi ne vidimo, da bi drugi nam storili, tudi mi ne smemo drugim storiti. Že pamet človekova vse tisto zametuje, kar bi mir in srečo človeštva sploh spodkopalo in razderalo. Laži pa bi to srečo prav v podlagi spodkopale, ker bi po tem drug drugemu nič več ne zaupal, vsaka kupčija ali ménja bi mogla zastati, in vse človeške družbe se raziti. V lepi priliki to razklada sv. Krizostom. Ali bi ne bilo nespametno, pravi, če bi en ud telesa druge ude hotel nalagati? Bi li na zadnje ne terpelo škode celo truplo? Zoper vso pamet bi ravnalo oko, če bi roke nagovarjalo, naj za ogenj poprimejo, in noge, da naj se na plan morja podajo, ker s tim bi se roke opekle, noge se začele vtapljati in tako bi naposled škodo terpelo vse truplo. Ravno tako je, če človek človeka nalaže, ker tako nalaže ud uda v pogubo celega telesa; zakaj mi vsi smo eno telo, ki ima veliko udov, in glava tega telesa je Kristus. Zato nas opominja apostelj rekoč: „Odložite tedaj vso laž, in vsak naj resnico govori s svojim bližnjim, ker smo vsi udje med seboj!“

Že nejeverniki so imeli laž za nasprotnico svoje pameti. Tako pravi gerški modrijan Aristotelj: „Vsaka laž je že sama na sebi pregrešna in gnjusobna“. Zato so že neverniki lažnjivce hudo kaznovali. Tako so Rimljani lažnikom z razbeljenim železom znamenje sramote na čelo užigali. Na Tenedaškem otoku blizu Trojanskega mesta je bila postava dana, da je moral zraven sodnika vsélej tudi rabelj s sekiro stati, da je ysacega, kterege so kakošne laži prepričali, pri tej priči ob glavo djal. In ko je enkrat mlad knez cesarja Trajana prosil, naj bi ga Traciškega kralja naredil, kakor je bil njegov oče, mu cesar to prošnjo zavoljo neke laži odreče, rekoč: „Ne spodobi se za Rim, ki je učenik resnice, da

bi imel lažnjivega sinú“. Poglejte! tako so že ajdje z lučjo svoje pameti spoznali, da je laž gerda hudobija, in zato vredna velike kazni. In mi kristjani bi potlej laž zagovarjali, in ljubili, resnico pa sovražili? Ali bi nas ne osramotili v tem ajdje na dan sodbe? Zato sklenimo od danes zanaprej, kakor je sam pri sebi sklenil pobožni Job, ko pravi: „Dokler bom sopel, naj moj jezik nikdar laži ne govori“. K temu sklepu nas spodbada

c) še posebno postava Kristusova. Naš zgled, učenik in postavodajavec Jezus Kristus, je zato na svét prišel, da je resnico vpeljal in razložil. „Zato sem bil rojen in sem na svet prišel, so Njegove besede, da dajem spričevanje resnici“. On sam se imenuje „resnico“, ko pravi: „Jez sem pot, resnica in življenje“. Učenik resnice pa in resnica sama je moral vsako laž sovražiti, in zato je dal zapoved: „Vaše govorjenje bodi: je, je, ni, ni; kar je več, je od hudega“, in imenuje tiste, ki laž ljubijo in resnico sovražijo, otroke hudiča, rekoč: „Vi (ki resnici spričevanja ne dajete), imate hudiča za očeta, in hočete po željah svojega očeta delati. Ta je bil ubijavec od začetka, in v resnici ni obstal, zato ker resnice ni v njem. Kadar lažnjivo govori, govori iz svojega; zakaj on je lažnik in oče laži“. Imenuje ga pa očeta laži zato, ker je z lažjo naše perve starše v raji v greh zapeljal in v toliko rev pahnil. Ko bi toraj nikjer drugod nobene zapovedi ne imeli, da laž sovražimo in opustimo, bi se nam mogla že za tega voljo ostudna zdeti, ker je hudoba ž njo ves Adamov rod v pogubljenje pripravil. Vemo pa zdaj iz tega, kar sem vam pravil, da je laž zoper natoro, zoper pamet in postavo Kristusovo, in zato jo moramo opuščati.

Morebiti bi kdo vprašal: „Mar takrat ni pripuščeno, se zlagati, če se z lažjo lahko kakošna velika nesreča odverne, ali kakošen velik dobiček pridobi? Jez pravim: Nak! „Li smemo hudo delati, vpraša apostelj, da se dobro izide?“ In odgovori: „Tisti, ki to pravijo, so pogubiti“. Pa praviš: Ko bi pa vender z lažjo velike krege in prepire odvernil, ali velike sovraštva poravnal, bi se pač smel malo zlagati. „Nak, odgovori sv. Avguštin; laž ti ni pripuščena ne zavoljo kakošne dobrote, ne zavoljo zveličanja duše tvojega bližnjega, ne, ako

bi svojega očeta pred smertjo ž njo rešil, ne za ceno vsega svetá“. Koliko manj je potlej še le poslom pripuščeno, z lažjo gospodarja ali gospodinjo pomiriti, ali zakonskim, z lažjo mir pri hiši ohraniti, ali otrokom, z lažjo zasluženemu strahovanju ubežati, ali kupcom in prodajavcom, z lažjo majhen denar pridobiti, ker ne le krivičen vinar deset pravičnih ujé, temuč celó dušo in zveličanje na vago dene! Da se vam to govorjenje ne bo preterdo zdelo, naj vas opomnim, kar se je bilo z Ananijem in Zafiro zgodilo. Ananija je prodal svojo njivo, in bi bil imel po šegi prvih kristjanov denarje aposteljnem nesti. Nesel jim je pa le nekoliko tega denarja, drugega je pa z zavestjo svoje žene zase prideržal. Sv. apostelj Peter je to vedel, in zato mu v sveti jezi reče: „Ananija, zakaj si dal od satana svoje sercé tako prevzeti, da si se sv. Duhu zlagal, in prideržal od denarja njive? Ti se nisi ljudem zlagal, ampak Bogu“. — Ko je Ananija to slišal, je padel na tla in izdihnil svojo dušo. Kake tri ure poznejše pride njegova žena Zafira, nevedoča, kaj se je z njenim možem zgodilo, k aposteljnemu, in terdi, da je njeni mož denarje od vse njive k nogam aposteljnemu položil; — in tudi njo zadene zavoljo laži nagla smert, in pokopana je bila zraven svojega moža. Po tej prigodbi „je prišel velik strah v vso sosesko, in nad vse, ki so od tega slišali“. Tako pripoveduje sv. evangelist Luka v apostolskem djanji.

Zato je bila v prvih keršanskih časih laž kaj posebno nenavadnega; bilo pa jih je silno veliko, ki so rajši nar večé terpljenje prestali, celó v grozovitno smert šli, kakor bi bili pa za en las od resnice in pravice odstopili. Lep zgled takega spričevanja za resnico in zgled kerščanske serčnosti nam je sv. škof Antim. Ko pridejo k njemu vojščaki, z Rima poslani, da bi ga vjeli in tje pred sodnike odpeljali, jih Antim čez noč prav ljubeznjivo sprejme, in jim z vsim dobrovoljno postreže. Drugo jutro vprašajo vojščaki tega dobrovoljnega postrežnika, če jim ne vé povedati, kje da se škof Antim skriva. Jim reče: „Jez sam sem, le zvežite in peljite me v Rim, ker sem že zdavnaj pripravljen, svojo kri prelití za Jezusovega imena voljo“. Vojščaki se prestrašijo, in kratko in malo si ne upajo rok položiti na tolikanj dobrega in sve-

tega moža. „Mi porečemo, so rekli, da škofa Antima nismo mogli najti“. „O ne, jim odgovori Antim, tega ne pustim; mi kristjani se tudi takrat ne lažemo, ko bi z lažjo imeli celó svoje življenje ohraniti. Dam se vam v roke; ravnajte z menó, kakor hočete!“

S k l e p.

Kristjani! kaj se vam zdí od tega moža? — O kako osramoteni stojimo pred njim, mi, ki imamo navado, se ne le v malih, ampak tudi v velikih stvareh lagati, brez pomislika, da s tim svojega Boga razžalimo in zaslužimo tisto kazen, ki je kdaj Ananija in Zafiro zadela! Toraj sklenimo, da se vsaj ajdom v resnici prekositi ne bomo dali, in da bomo z naprej vselej resnico govorili, ki je Bogu in vsem dobrim ljuba. Sveti Duh! Duh Resnice! pridi v nas in ostani v nas, da zvesto spolnujemo ta sklep! Tega te prosimo, ki živiš in kraljuješ z Očetom in Sinom, enak Bog vekomaj! Amen.

Pridiga za binkoštno nedeljo.

(Kje je kletev domá; gov. L. D.)

„Bili so napolnjeni vsi s sv. Duhom, in so govorili v mnogoterih jezikih, kakor jim je sv. Duh dal izgovarjati“. Apost. djanje 2, 4.

V v o d.

Majhni udek je jezik, ali grozno veliko dobrega napravi in zveličavnega med ljudstvom vpelje, če ga božji duh vodi, kakor se je godilo pri aposteljnih. S tim udom jih je sv. Peter samo pri dveh pridigah čez 5000 spreobernal, in jih Jezusu pridobil. Postavil je ž njim temelj, na kterega so zidali božje kraljestvo; je vsijal zerno edino zveličavne matere sv. cerkve, ki je zrastle visoko mogočno drevo, ki svoje zveličavne veje razprostira od enega kraja do drugega po celem keršanskem svetu, da jih milijone in milijone pod svojo hladno senco sprejema, v kateri samo se da mirno počivati. S tim udikom so aposteljni sv. evangelje razlagali, božjo čast

razširjali, vernim edino stezo v nebesa kazali, in sv. raj z izvoljenimi napolnovali. Kakor pa ta majhni udek čudne reči zna v zveličanje naše, če ga sv. Duh vodi, tako pa tudi strašne reči počenja, če ga hudobni duh viža. Takrat je ta udek neznan ogenj, ki celi gojzd zažge; je zapopadek vse krivice; je tisti strup, ki celo naše telo ognjusi; je tisti sejavec, ki samo luliko v božji vert med pšenico meče, da se ves dobri sad pšenice zaduši. Z jezikom hvalimo Boga, in kolnemo ljudi, ki so po božji podobi vstvarjeni. Od jezika, iz ust pride hvala in kletev, toda ktere je več med nami? Da bi se nebesa več tako tje v en dan ne praznile; da bi sv. Duh in božji žegen obilniši med nami prebival; da bi se pekel z neumerjocimi dušami tako ne polnil, sem se namenil neko hudobijo nekoliko časa bolj živo popisovati, in vam kazati to gerdo pošast, ki se ji kletev ali preklinovanje pravi, in je iz pekla doma. Storil bom to le zato, da bi vsaj nekoliko nedolžnih, ki se s to pošastjo še niso soznani, pred njo obvaroval, in jih troštarju sv. Duhu prihranil; in morebiti se bo dal tudi kateri drugi, ki je od kace že zapeljan, ki bo spoznal njeno gerdobijo, in vidil svojo nesrečo, v katero ga je pahnila, zbrihtati, da bo bežal pred njo. Sv. Petra besede in serčnosti bi želel si dans, ne da bi preklinjal in rotil, ampak da bi kletev, to ostudno pošast strebil iz naše doline, in zapodil tje jo nazaj v peklenški brezen, od kodar se je na zemljo prikadila. Pokazal vam bom: Kje da je kletev doma? Ti o troštar sv. Duh, mi samó zamořeš in moraš pomagati zavoljo velikega zasluženja Marije in naših angelov varhov, da bojo naši jeziki od vse kletve očiščeni ime presvete Trojice častili, hvalili, ponižno molili! Pripravite se!

R a z l a g a.

Česar oblačilo in noša ne pové, pa jezik razodene, od kodi da kdo je, kje da doma je. Bo kdo le laško znal, mu bomo rekli, da je lah; jo bo po dolensko zavijal, ali po gorensko zategoval, bomo kmalo vedeli, da je dolenec ali gorenc. Sv. Petra, dasiravno je tako naravnost tajil, da Jezusa ne pozna, so vsi pričujoči zavra-

čevali: „E Galilejec si no, kaj boš lagal, saj te ja jezik razodeva“. Tako ga razodeva tudi kristjana njegov jezik, ktere domovine da je; ali je od tam gori, kjer angeli in izvoljeni mirno skupej prebivajo, ali je od tam doli, kjer ga ni večno nikoli ne mirú, ne pokoja. Kako da tam gori govoré, nam sv. Janez v skrivnem razodenju kaj lepo pové: „Vidil in slišal sem glas veliko angelov okoli trona, in žival in starašin, in njih število je bilo tavžente in tavžentov. Peli so vsi z velikim glasom: Vredno je Jagnje, ki je zaklano bilo, prejeti moč in bogastvo, modrost in terdnost, čast, hvale in povišanje. Vse sem slišal prepevati: Sedečemu na tronu in Jagnjetu bodi povišanje, čast, hvale in oblast od vekomaj do vekomaj. In kar jih je okoli stalo, so odgovorili: Amen. Noč in dan niso imeli pokoja, in so peli: Svet, svet, svet je Gospod Bog vsegamogočni. Vidil sem jih veliko trumo, ki jih nihče ni mogel prešteti iz vseh narodov in žlaht, in ljudstev in jezikov pred tronom in Jagnjetom, ki so peli Aleluja, češčenje, hvale in moč bodi Bogu našemu in Jagnjetu! Amen. Aleluja! In od trona se je glas slišal: Hvalite Boga, našega vsi služabniki, in ki se ga bojite majbini in veliki! In slišal sem glas kot velike množice, in kot šum veliko vod, in kot bobnenje velikih gromov, rekoč: Aleluja! zakaj Gospod naš vsegamogočni Bog kraljuje. Veselimo se, in bodimo veseli, in dajajmo mu čast!“ Tam gori se tedaj jezik le zato obrača, da se Bog hvali, časti, moli in njemu na čast prepeva. — Ali se pa tudi tam doli tak prijeten in vesel glas razodeva? Sliši se tulenje togotne jeze kot steklih psov, od groze in strahu z zobmi tolcejo in škripljejo, kolnejo in preklinajo noč in dan, ko so luč sveta zagledali; uro, ko so rojeni bili; kolnejo in preklinajo očeta in mater, ki sta jih porodila; kolnejo in preklinajo vsegamogočnega Boga, svojega stvarnika, ki jim je dal življenje; kolnejo in preklinjajo eden drugega; in med tem ni drugega slišati, kot jeza, sovraštvo, togoto, nejevolja, groza, strah, kletev, preklinovanje, rotnje. „Oblekel je kletev kot kako oblačilo, ki se je razlivala po njem kot voda v njegovo oserčje, in kot olje v njegove kosti“, so besede kraljevega preroka. Tako mu je že lastna, kot oblačilo, ki ga nosi, in kot pas, s katerim se prepasuje, da

je skoraj ni slišati druge besede, kot gerdo preklinovanje in ostudno rotnje. Zato pa bo tudi Jezus, naš pravični sodnik, na sodni dan se nejevoljno proti pogubljenim obernal in jih zarotil: Poberite se od mene vi prekleti, v večni ogenj, tam doli znate preklinjati, da bote prekletve siti.

Vsakega bote po tem popisovanju lahko poznali, in ga po pravici lahko sodili, ktere domovine da je; kje da bo po smerti unkraj groba prebival. Ga vidite in poznate kristjana, kako da je poterpežljiv, krotek, pohleven in miren; kako da se skerbno po zgledu svojega Jezusa ravna, in da je ni britke ali gerde besede iz njegovih ust slišati; kako da je tudi v svojih britkosti in križih lepo v božjo voljo vdan, in se z brunnim Jobom, ki je na gnoju od vseh zapuščen v svoji hudi bolezni božjo previdnost častil, sam sebe tolaži: Bog je dal, Bog je vzel, njegovo sv. imé naj bo vselaj počeščeno! Ali pa, ko druge nespodobno govoriti ali preklinjati sliši, jih kot brunni Tobija resno svarí: Nikar tako ne govorite, saj smo le vender otroci božji, in pričakujemo tisto življenje, ki ga bo Bog tistim dal, ki Njegove sv. vere kaj ne oskrunijo. Ali pa, ki ga slišite, da sv. Paula posnema: „Drugi nas kolnejo, in mi jih žegnujemo, nas preganjajo in mi terpimo, nas preklinjajo, in mi za-nje prosimo“. Ga vidite tedaj takega le, in vas bi kdo prašal: kje je ta človek domá? od kod je? mu naravnost odgovorite: Njegov jezik ti že zadosti pové, da je tam od zgoraj, iz dežele angelov je, iz kraljestva izvoljenih, kjer se otroci božji večno veselé, je njegovo prebivališče, sv. nebesa so njegov dom. — Nasproti pa, ki ga vidite in žalibog! da jih je takih toliko med pastirji na paši, ko se živina zavrača, med hlapci in deklami, ko se živina opravlja ali ž njo kaj dela; med gospodarji, ko se družina zjutraj kliče, k delu opominja; ko se orje na polju in prav ne stika; med vozači na polju in cesti, ko se živina v klanec pretepa; in clo otrok, ki se še prekrižati ne zna, že gerdo kolne, da bi ga lahko kar zemlja požerla, ko bi Bog usmiljen ne bil. Če se mu goved prav ne ustopi, če mu posel prav za delo ne prime, če mu žena prav ne ustreže, (oh vi nedolžni! nikar se od mene dans ne pohujšajte, saj jih dosti takih besed zmíraj doma in drugodi slišite) je berš: tri sto hudičev naj te

pobere, razterga, da bi te strela ubila; kaj misliš, da sem te zato vzela, da mi boš terejalstvo prodajala. Kaj bote od takega rekli? O vi angeli! ki mu na strani stojite, kaj se vam zdi, kje je ta človek v šolo hodil? kje je doma? — Od naših že ni, mi odgovorite, naši domorodci niso taki. Njegov jezik pové, da ima hudiča za očeta, ker le hudič ga zna tako učiti in uriti. Kako se takih preklinovavcov, svojih zvestih služabnikov pekel veselí! Vidili so ga svoje dni hudiča, ki je nekega dne v oknu neke hiše stal, nekaj papirja z notami v levi roci držal, z desno pa takte dajal, in tako smešno se obnašal, da se mu je prav vidilo, kako da je vésel. Ljudem se to čudno zdi, ter se poprašujejo, kdo da v tej hiši prebiva. Zvedelo se je, da so štiri ljudje: oče, mati in sin, ki je oženjen bil. Ni ga bilo med njimi nobenega mirú, nikoli eden drugemu ni nič kaj všeč storil, nič ni eden drugemu kaj prizanesel, vedno so se med sebo kot kače pikali, eden drugega hudiču izdajevali. In to se hudobnemu duhu tako dobro zdi, da jim je clo takte k temu dajal, in jih kaj vesel bil. Ali je to res, tega ne vem, vendar pa je znano, da je satan kletve vesel. Ko bi se dandanašni vselej v tiste hiše satan na okno vsedel, in se viditi dal, v kateri se gerdo preklinja, in satanu veselje napravlja, kaj mislite, koliko hiš bi pač brez te peklenske pošasti bilo?

Ali vidite, vi nesrečni preklinovavci! od kod da ste doma? Če se scer še tako hlinite, v cerkev hodite, sv. zakramente prejimate, molite, vam vse to malo, ali nič ne pomaga, ker vam vaša kletev vse skazi. Ljudí, se vé, še zapeljujete in goljfate, da vas za dobre imajo, ali Boga niste v stanu goljfati, in kakor sv. Petra vas vaš jezik obsodi, kam da slišite in čigavi da ste. „Kakor ti, pravi prerok David, ki Boga hvalijo, bodo deželo podedovali, bodo uni, ki ga kolnejo, poginili“. Pamet imaš, s sv. vero si razsvitljen, v keršanskem nauku poučen, tamle pri svetem kerstu si Kristusovo ime dobil, med Njegove brate in izvoljene bil prištet, oblekel si oblačilo, ki je s kervijo nedolžnega, pohlevnega Jagnjeta oprano bilo, in božji otrok si postal, in zdaj, ko si se kleti navadil, peklensko govoriš, se s pogubljenim pogovarjaš, ž njim kličeš, vpiješ, s hudičem popotuješ,

njega povsodi za tovarša in svojega varha imaš, ga v svojem sercu nosiš, v naročju pestuješ, in kakor svojega nar drajšega prijatla pustiš, da na tvojem jeziku vedno pleše. Bog te je zato ustvaril, da bi se učil ga spoznavati, da bi ga s svojim jezikom častil, hvalil, molil in ljubil. Vsak dan se moli: Posvečeno bodi Tvoje imé. Tamle pri sv. kerstu, kaj si obljubil? Prisegel si, odpovedati se hudiču, njegovemu napuhu, vsemu djanju in drugim pregrešnim šegam sveta, z dušo in s telesom le Bogu služiti, in s svojim jezikom le Njegovo čast razširjati. Pervi ud, ki si ga je Bog pri sv. kerstu polastil, je bil tvoj jezik. Predenj je bila tvoja glava s kerstno vodo oblita in oblačilo nedolžnosti na-te položeno, je bil že tvoj jezik s kerstno soljo posvečen, kar pomeni, da hoče on, čigar imé se bo zdaj v bukve božjih služabnikov in Jezusovih bratov zapisalo, svojega jezika le za božjo čast in hvalo si poslužiti. Ali zdaj Bogu posvečen ud dan na dan skruniš, svoj jezik hudiču posojuješ, rotiš, kolneš, preklinjaš, le pogubljenih jezik govoriš! In Bog, ki je svojim rekel: Vse, karkoli bote med sebo eden drugemu kaj dobrega storili, bom tako vzel, in vam vse povernil, kakor da bi bili meni samemu storili, mora zdaj od svojih lastnih otrok slišati, kako da se med sebo preklinajo, hudiču izdajajo, in njemu večo nečast napravljajo, kot mu jo turki ali ajdje delajo, da ga hujsi kot vsi hudobni duhovi in pogubljeni v peklju žalijo in zaničujejo. Ko bi turka ali ajda le slišal, ko se pridušuje, druge hudiču izdaja, blisk in strelo na pomoč kliče, in hoče, da bi v koga butalo, bi me groza bilo, ter bi rekel: oh kaj takega se za pametnega človeka vender ne spodobi, pa malo ložej bi se potolažil sam pri sebi: Revež ne vé, kaj da počne; od Boga nič ne vé, nauk sv. vere mu je neznan; ali ko slišim kristjane hudo rotiti, ko vem, kako da tisti gerdo preklinajo, ki so moji skerbi izročeni; dragi moji! to me peče, tu me groza spreha. Moja pritožba dans je božja pritožba. Bog sam se po kralju Davidu milo pritožuje: „Ko bi z meno moj sovražnik, ki me ne pozna, tako počel, bi že še prenesel in poterpel, ali ko kristjan, moj znani prijatelj, tisti, ki je v moji hiši rojen in izrejen, ki k mizi mojih angelov hodi, in med njimi sedí, ki se od telesa mojega Sina večkrat nasiti, in

ž njegovo kervjo napaja, ki toliko mojih dobrot in gnad zavživlja, in od ktereга sem zmiraj pricakoval, da mi bo za vse to kaj hvaležen, oh to mi je hudo, tega ne morem prenesti!“ „Vi, ki ste moje izvoljeno ljudstvo, kraljevo duhovništvo, svet narod, ki sem ga tako drago si pridobil, in le zato si ga odločil, da bi oznanovali čudeže tega, ki vas je iz teme v svojo čudno svetlobo poklical; da vi z pogubljenim, s hudičem samim v eni hiši prebivate, v eni postelji z njim ležite, pod eno odejo z njim počivate, spite; njegov nauk, njegovo seme po svetu med ljudstvom sejete, moje otroke s preklinovanjem, s peklenskim orodjem pobijate, oh to mi je hudo, tega ne morem prenesti! To se pravi divjati, to se pravi tistemu psu podobni biti, ki v svoji steklinosti otroke svojega gospoda popade, ki svojega gospoda rayno takrat vje, ko mu kaj dobrega prinese in podelfi.

Sklep.

Ce vse tole vi, ki gerdo kolnete, in peklenskemu toliko veselja napravljate, še sami malo premislite, kaj vas nič sram ne bo? Kaj se bote v peklensko družbo že popred zaljubili, pred da med njo pridete? Kaj ste se mar s satanom pogodili, in mu prisegli, da hočete na vsako vižo po smerti na večno v njegovi oblasti biti? O le poterpite še malo časa, saj ne bo nikoli dolgo, ko se bo za vas neskončna neizmerna večnost pričela, kjer bote na vse večne čase lahko kleli, priložnosti, časa in prostora za preklinovanje, rotnje in priduševanje obilno imeli. Čemu si prizadevate, da bi to revno solzno dolino še v pekel spreobrnili; zakaj hočete še ta kratki čas, kar ga imate na zemlji preživeti, le med pogubljenimi in satanovimi prijatli zapraviti, saj so vam zadosti hude britkosti tam doli že pripravljene, in prebivali bote ja med to ljubo družnjo brez rešenja in polajšanja. O ko bi meni dano bilo, da bi mogel vse preklinovavce iz doline, iz sveta spraviti! Ali nespametne želje! koliko bi jih potlej v naši dolini, na svetu še ostalo? kdo bi zemljo obdeloval? kje bi se tak velik kraj dobil, da bi se v njega vsi preklinovavci spravili in zaperli, da bi mali in nedolžni nič več od njih zapeljevani ne bili? Na svetu ga takega kraja nobenega ni, tako se je ta

hudobija med ljudstvom soznanila, razširila, le sam pekel bo imel za-nje prostora dovolj, in tje doli naj se ta gerda pošast požene nazaj, od koder je prišla: Iz naše božje zemlje gerda kletev naj zibne! Amen.

XV. Pridiga.

(Maria Virgo veneranda: quomodo illam veneremur?)

„Marija, devica častitljiva, za nas Boga prosi!“ Lavret. lit. 14 v.

V v o d.

Kako ljudje na svetu po časti hrepenijo! toda ne vsi po pravi! Razločiti je treba dvojno čast; ste dve gospi, ki si prav nič niste podobne. Perva, v čedni in ponižni obleki, poštene in pohlevne obnaše, se vidi in pozna, da je visokega rodú in premožna; druga se košati in šopiri, ali z gizdavo obleko le svojo revščino skriva, in vidi se ji, da je nizkega rodú. Poznate jih? Visoka in premožna gospa v prosti obleki je prava čast, ktera pred Bogom obvelja; ona prevzetije in gizdnosti ne pozna in skriva svojo lepoto. Druga je kriva čast, napuh ali gizdnost, od ktere raji molčimo, da več od perve zvemo.

Kako moremo pravo čast zadobiti? Dve poti ste do nje; po eni nas sama doteka. Kedar nas doide po zasluženji drugih, nam blizo stoječih; toda moramo nje vredni biti. Častimo vredno hčer slavnega očeta; v časti nam je mati slavnega sina; čislamo tudi vredno nevesto slavnega ženina. Druga pot je težavniši in mnogo truda prizadene, je pa tudi veljavniši; le po lastnem zasluženji se zadobi. Poglejmo na Marijno življenje in hitro moramo spoznati, da si je po obojni poti časti pridobila, da je Devica časti vredna.

Veliko časti si je pridobila Judit, ker je svoje mestice Betulijo otela. Holofernes Asirski vojskovodja z veliko armado malo mestice obleguje. Serčna Judit se podá v vojvodov šotor in vinjenemu Holofernu glavo odseka, ko vojšaki smert svojega vojskovodja zvejo, jih toliki strah napade, da oblego

mestica Betuljskega popustijo. Od te dobe vse Judito, kot zmagovavko časti, staro in mlado, imenitno in nizko, še clo iz Jeruzalema in od drugih krajev so dohajali gledat in častit slovečo zmagovavko. Zavoljo enega dela si je Judit toliko slave pri svojem narodu pridobila; premislimo pa sedaj slavne dela Marije, preciste device, koliko več časti se Mariji spodobi. Zatorej nas sv. cerkev uči, klicati Marijo, devico časti vredno.

Mariji v slavo in nam v prepričanje vsaj nekoliko premislimo, kaj Marijo nad vse častitljivo dela — in kako si Marijo častiti prizadevajmo.

V tem premišljevanji spremil nas bo blaženi angel Gabriel, ki jo je nar prej tako lepo pozdravil in s pozdravljenjem tako znamenito počastil.

R a z l a g a.

Sveta katoljska cerkev in ž njo vsi pravoverni kristjani častijo Marijo nad vse svetnike, nad vse angele, jo častijo prvo za presveto Trojico, in to po vsi pravici; zakaj ona je častitljiva in med vsemi stvarmi božjimi nar bolj časti vredna:

1. sama na sebi, zavolj polnosti gnade božje in obilnosti njenih čednost. Karkoli je darov božjih, kolikor je prelepих čednost, v Mariji jih najdeš združene v popolnosti. Častitljivi so očaki zavolj močne vere; Marija jih preseže po veri. Častitljivi so preroki zavolj terdnega zaupanja; Marija jih preseže po zaupanji. Častitljivi so aposteljni zavolj svoje goreče ljubezni do Boga in bližnjega; preseže jih Marija v obojni sveti ljubezni. Častitljivi so marterniki zavolj nepremakljive stanovitosti, in spovedovavci zavolj samosebne zataje in zderžnosti v jedi, pijači in v vživanji tega sveta; daleč jih preseže Marija po svoji stanovitosti, zataji in zderžnosti. Častitljive so device v svojem neoskrunjenem devištvu, še častitljiva je Marija po svoji angelski neomadeževanosti. Tako je Marija po teh in drugih čednostih že sama na sebi nad vse častitljiva.

2. Je Marija nad vse častitljiva, ker jo je sama presveta Trojica tako visoko počastila in jo še počastuje.

a) Počastil jo je Bog Oče, ker jo je od vekomej za svojo nar ljubšo hčer izvolil in jo že pri Njenem stvarjenji z nar obilnišimi darovi in prednostmi ozaljšal. Vsa lepa in čista kakor Eva naša prva mati je prišla iz rok stvarnikovih, nobenega madeža ni bilo na nji. Bog Oče povečuje Marijo svojo izvoljeno hčer še sedaj. Oh kolikokrat odverne On strašne nesreče, velike nevarnosti od celih narodov ali od posamesnih hiš, družin ali ljudi; kolikokrat On čudovito pomaga, kedar si človeška modrost svetovati ali pomagati ne vé. Marija za nje prosi; Vsegamogočni predprošnje svoje preljube hčere usliši in s svojo čudovito roko pomaga, da jo pred svetom povečuje.

b) Počastil jo je Bog Sin, ker je Marijo v svojo mater po človeški natori izvolil. Ko je večna Beseda sklenila v odrešenje pregrešnega človeškega rodú se učlovečiti, si je Marijo izvolila kot naj vrednejšo, da se v nji vtelesi. In ko se je Beseda vtelesila, t. j. meso postala in med nami prebivala, je božji Sin Jezus Kristus svojo mater častil, kar nam sv. evangelje spričuje s kratkimi besedami „bil je pokoren“. Počastil je Jezus svojo mater pri ženitvi v Kani Galilejski, kjer je na njeno prošnje vodo v vino spremenil. Povečuje božji Sin Marijo še sedaj s svojim usmiljenjem. Kolikokrat se pregreši nektera dežela ali fara, ali srenja, da božja pravica že nameni, jo oostro šibovati, ji celó neprecenljivi dar božji, dar svete vere odvzeti! Ali ker je še nekaj pravičnih, ki k Mariji zdihujejo, ona z njihovimi molitvami svoje prošnje sklene in pred sedežem božjega Sina kliče: „Milost! milost!“ On pa usliši prošnje in prizanese nesrečnim zavolj svoje matere, da jo povečuje pred nebeščani in pred svetom.

c) Počastil je Marijo sveti Duh, ker jo je od vekomaj v svojo presveto nevesto izvolil, pri njenem rojstvu jo gnjusobe izvirnega greha obvaroval, jo s polnostjo svojih gnad, z dušno in telesno lepoto obdaroval in jo ves čas njenega življenja kot nar svetejšo posodo ohranoval. Še jo povečuje sveti Duh, ker na Marijne predprošnje tolikokrat serca krivovercov in malikovavcov sveti resnici od-

pre in omehtëi, razsvetli serca terdovratnih grešnikov, da svoje zmote spoznajo in se spokorijo.

d) Počastila je Marijo presveta Trojica, ker jo je v svoj posvečeni tempelj izvolila, ker jo je častiljivo v nebo vzela in v nebesih kot kraljico kronala.

Častiljiva nam je Marija kot mati našega Odrešenika, častiljiva mora nam biti, ker je tudi naša mati, kateri nas je Jezus na križu priporočil. Zavolj tolikošne častiljivosti je sveta cerkev in so vsi pravoverni kristjani Marijo nad vse svetnike in angele in pervo za presveto Trojico častili in smo tudi mi dolžni jo častiti.

3. Kako sv. katoljška cerkev Marijo časti? Pet večih Marijnih praznikov oznanuje slovó Marije prečiste device; na tihoma pa obhaja spomin vseh imenitnejih prigodb in skrivnost njenega življenja. Kdo bi mogel šteti vseh veličanskih cerkev, prostih kapelic in poljnih križev, ktere je stavila in ozaljšala keršanska pobožnost v čast Mariji, božji porodnici? Le samo v Rimu je deset cerkev Mariji v čast posvečenih, koliko jih je pa po vesoljnem katoljškem svetu? Ni večega kraja ali mesta, kateri bi ne imel Marijne cerkve, in ni več cerkve, ktera bi ne imela Marijnega oltarja! Blizo na vsakem poljnem križu boš našel podobo Marije, naše ljube matere. Spomnimo se romarjev, ki vsako leto v lepih rajdah dohajajo od daljnih krajev, obiskat Mariji priljubljene kraje! Omenim še družb, bratovščin in redov, ktere je katoljška cerkev vpeljala in poterdila v povišanje Marijne časti; omenim še sto in tisučero bukev, ktere je spisala ljubezen do Marijne časti; omenim še vseh prekrasnih in ganljivih molitvic in litanij, s kterimi cerkev in kristjani enoglasno oznanujejo slavo Marije, čez vse časti vredne device. Zares! sleherni dan se spolnujejo besede, ktere je Ona v duhu preroškem govorila: „Od sedaj me bojo vsi rodovi srečno imenovali.“ (Luk. 1, 48.)

4. Kako hočemo, kako moramo mi častiti Marijo? Nekdaj, ko je na visokih šolah še boljši katoljški duh vel, so učenci (dijaki) pogostoma se zapisovali v Marijne bratovščine. Neki mladenč plemenitega rodu v Milanu se ni sramoval,

vsaki teden nekterokrat z lastnimi rokami pometati, čediti in kinčati Mariji posvečeno kapelico. Neki dan se v svojem delu zakasni, da ga v šolo gredoči tovarši še ondi najdejo in ga vidijo, ko je ravno smetlje v svoj židani plajš pobasal, da bi ga vun zanesel. Posmehovajo se mu in zabavljajo: „Lejte ga maternega ljubljenska! kako se iz samega napuha svoje ponižnosti sramuje!“ Serčno jim odgovori mladeneč: „Če vam to ni po volji, bom zanaprej očitno storil, kar sem do sedaj skrivoma delal, ker sem mislil, tako bi bilo boljše“. Omilovanja vreden norec je, ki se sramuje služiti Mariji. Tako moramo misliti vsi katoliški kristjani. Ne sramujmo se, častiti Marijo in ji služiti.

Ni treba omeniti, da je čast, katero smo dolžni Bogu, druga od Marijnega častenja; Boga molimo in le od Njega pomoči pričakujemo; Marijo častimo in se njeni predprošnji pri Bogu priporočamo. Tudi ne omenim, da jo častiti moramo samo z ustmi v lepih priimkih in tudi v srcih in djanju, in da je prva brez druge prazna, drugi pa je prva potrebna. Govoril bom le od pobožnosti, ktera je vsakemu katoličanu dobro znana, ker nas cerkev vsaki dan trikrat na njo opominja, od Ave Marije ali angeljskega češčenja. Kjerkoli prebivajo katoliški kristjani, iz vseh farnih cerkev in podružnic, trikrat vsaki dan zapoje zvon „Ave Marijo“, da se po hribih in dolinah in visokih planinah in širokih ravninah razlega slava Marije; zjutraj pred svitom, opoldne in zvečer o mraku. Kaj to zvonjenje pomeni? kaj nas uči?

Po zvonovem glasu naša cerkev govori in svoje verne opominja: „Častite Marijo, mater nebeško; častite jo z besedami, s kterimi jo je počastil angel od Boga poslani in ji razodel skrivnosti zveličavne.

Zjutraj, ko še mrak zemljo pokriva in juterna danica še na nebu žari, se zvon pervokrat oglasi in prav milo zapoje „Ave Marijo“. Terdi mrak ajdovskih zmôt je zemljo in cloveški rod pokrival, ko je angel Gabriel prihital v Nacaret in pozdravil Marijo, izvoljeno devico: „Češčena si Marija“ itd. Bila je ona juterna danica in predhodnica našega Zveličarja. Komej začne svitati, že se cerkveni zvon oglasi in vsakemu razumljivo govori: „Zbudi se in ustani, zahvali se Bogu, ki

te je skerbljivo obvaroval, da si se sladko naspal in novih moči dobil k svojemu poslu. Zahvali se Bogu, kajti On je obvaroval tebe in tvoje pohištvo in tvojo družino boleznim, ognja, nesreče, roparjev. Kako milo prijazno doní zvonov glas, kot da bi tudi nam angeljsko pozdravljenje nosil. Da! nosi ga nam v resnici, nosi ga vsakemu, bogatinu kakor be-raču, pobožnemu kot grešniku; pozdravlja nas in oznanuje, da Bog nobenega ne zapusti, ne pozabi. Kliče te zvon k delu, molitvi; ustani, delaj in moli!

Solnce visoko na nebu stoji, počasi se je višej in višej pomikalo, sedaj je na sredi obnebja; poletu je ravno nad nami in hudo pripeka, da se dalavcu in popotniku pot od obličja cedí. Milijoni in milijoni rok in nog se gibajo in trudijo za vsakdanji kruh, ali pa za bogastvo in zemeljsko slast. Opoldne je in zvon se spet oglasi in nas uči: „Na vzgor serca! V delu in trudu Njega ne pozabite, ki vaše delovanje blagoslovi in njemu uspeh ali srečo podeli“. Kmetovavec pri plugu postoji in se pobožno odkrije, rokodelec svoje orodje iz rok položi in svoje roke sklene k molitvi, ker ga cerkev uči, da naj svoje delo združi z molitvijo. Zdi se mu, kot da bi mu nekdo skrivoma na uho šeptal: „Pol dné je že minulo, kaj si že storil, kaj si že storil za večnost?“ O poldne delavci k južini hitijo, ali se pa njim na polje prinese, da se k popoldanjšemu delu okrepčajo; opoldansko zvonjenje moliti opominja, da se tudi duša navda z novimi močmi k daljšemu vojskovanju. —

Solnce se je že skrilo za gore; božja mavrica se po nebu za njim pomika, proti jutru se pomaljšajo sence ponočne. Tičice so že zavetja poiskale, tudi ljudje se vračajo od dela. Še enkrat zapoje zvon iz visoke line, zapoje in oznanuje angelsko češčenje in človeka opominja. „Zahvali se Bogu, ki ti daja moči k delu in ti daja počitek. Bogu se priporoči to noč, njemu priporoči svojo dušo, svojo družino, svoje posestvo in premoženje. Kdor v Bogu počiva, nar mirnejši in slajši počiva; nar varnejši si ti in tvoje v božjem varstvu“. Tihota nastane in nočni pokoj zemljo objame. Spomni se pa kristjan tudi tistega večera, kedar ga bo Bog poklical iz dela na

tem svetu; oh kako bo želel, da bi njemu po tem svetu zasvitilo solnce milosti božje. Pomislimo še, kako prelepo in pomenljivo je angelsko češčenje!

Angelj Gabriel je Mariji češčenje prinesel, ona je spocela od svetega Duha. V prvem odstavku stopi pred naše oči angel božji in oznanja nam preveselo oznanilo: Bog je pregrešnemu rodu prizanesel in po svoji neskončni milosti poslal svojega edinorojenega Sina na svét. Bog tudi tebe noče pogubiti, naj bi še v tako gerdih pregrehah tical; edino le to on želi, da bi se spokoril in poboljšal. Kedarkoli slišiš prvi odstavek zvoniti, spominjaj se te neskončne ljubezni Boga Očeta, zahvali se ponižno in prizadevaj si, da boš vreden tolikošne ljubezni.

Marija je odgovorila: „Glej! dekla Gospodova sem, meni se zgodi po tvoji besedi“. Stopi nam v drugem odstavku pred oči Marija nar ponižniša, nar pokornejša, nar čistejša devica, nar vrednejša nevesta svetega Duha. Iz zgolj ljubezni do človeškega rodú in iz same pokorščine privoli v visoki poklic Matere našega Zveličarja. Kedar odzvanja drugi odstavek, spominjaj se Marijne ponižnosti in pokorščine, uči se pa božjemu klicu in tvojemu poklicu tako pokorno, tako popolnoma se vdati kot Marija. Zahvaluj se jej za njeno veliko zasluženje do našega odrešenja.

„In beseda je meso postala in je med nami prebivala“. Stopi nam v tretjem odstavku pred oči sam božji Sin, sam Jezus Kristus, ki v svoji neskončni ljubezni veličastvo svojega očeta zapusti in v svoji ponižnosti se ne sramuje, se včlovečiti, kot revni zemeljčan se roditi in vse reve in težave Adamovih otrok nositi in preterpeti. Kedar odzvanja tretji odstavek, spominjaj se te visoke skrivnosti, ponižno se zahvaluj božjemu Sinu za neskončno ljubezen, glej pa tudi, da te ravno ta ljubezen božjega Sina ne bode enkrat strašno tožila in sodila in da ti njegova kri ne bo v pogubljenje. Trikrat vsaki dan odzvanja „Ave Marijo“; trikrat vsaki dan nas cerkev opominja visokih skrivnost našega odrešenja, božje ljubezni, naših dolžnost, naj jih nikdar ne zabimo.

Sklep.

Zares preljubi! nikdar ne moremo Bogu dosti hvaležni biti za njegovo neskončno ljubezen; nikdar ne moremo Marijo zadosti častiti. Torej kedarkoli bomo slišali zvon Ave Marijo zapeti, naj smo kjerkoli, v mestu ali na deželi, v hiši ali na polji, v veseli družbi ali sami, odkrijmo si glavo, sklenimo roke in molimo pobožno angeljsko češčenje. Še Turek se trikrat vsaki dan proti Meki oberne in svojemu preroku Mahomedu za dar svoje vere zahvali, kolikor več smo mi katoljski kristjani dolžni, da se zahvalujemo neskončni ljubezni božji in da častimo Marijo vse časti vredno. Kedarkoli je sv. Ignaci Lojolan slišal Ave Marijo zvoniti, je vselej se zahvaljeval za neizrekljivo dobroto včlovečenja božjega sina. V prejšnjih veropolnih časih, ko še ni bilo toliko krivih modrijanov in posvetnjakov, so kristjani o Ave Mariji na cestah, na polju poklekali in angeljsko češčenje odmolili. Sveti Karl Boromej je iz kočije stopil in na tla pokleknul, da je angeljsko češčenje pobožno odmolil. Kako je pa sedaj? Pred poldrugim sto let sta se dva francoska umetnika v Florenci na Laškem zgovorila, da se hočeta zvečer na velikem tergu najti. Ko pa tje prideta, najdeta ondi že veliko trumo ljudi. Kako hočeta eden drugega iskati v veliki zadregi. Sedaj zapojó zvonovi vseh cerkev Ave Marijo. Vse poklekne, le una dva umetnika stojita in se najdeta; bila sta že iz šole današnjih posvetnjakov. Po mestih preljubi! je sedaj ravno narobe; med veliko množico bota komej dva ali tri pobožno molila. O Marija! med une posvetnjake nočemo se šteti, hočemo te vredno častiti, nočemo se Tebe nikdar sramovati. Spoznamo, da si kraljica nebeška, da si izvoljena hči Boga Očeta, mati božjega Sina, nevesta svetega Duha, zatorej te hočemo častiti. Spoznamo, da si polna gnade in nar zlahtnejših čednost; zatorej te častimo, spoznamo, da si naša pomočnica, naša varhinja, naša mati, da si vsa lepa, ljuba in čista, zatorej te častimo. Vem, da te je častila in časti presveta Trojica, da te je posebno častil in časti Jezus Kristus, zatorej te častimo in bomo častili vsi pravi kristjani in klicemo: „Marija, devica časti vredna! prosí Boga za nas“. Amen.

XVI. Pridiga.

(1. Maria Virgo praedicanda, 2. Quomodo hoc officium erga eam adimpleamus?)

„Marija, devica hvale vredna; za nas Boga prosi.“ Lavret, lit. 15. v.

V v o d.

Modri prerok Izaija je enkrat sam nad se z žalostnim sercom, z milim glasom „gorje!“ izrekel in to sicer takrat, kedar bi se mu bilo z Serafimi naj bolj veseliti, ker je z njimi božje veličastvo na prečastitem sedežu vidil. „Gorje mi!“ pravi on, in zakaj gorje? Zakaj ljubi Izaija? Odgovori nam! „Oh! gorje mi, da sem molčal“. In kaj si molčal? Korneli a Lapide pravi: „Ko je Izaija veliko, sprelepo in vse hvalo vredno veličastvo božje vidil in zavzel Serafina ga hvaliti, je iz globočine svojega serca obžaloval in se milo pritožil, da je dosedaj tako malo še veličastvo božje poveličeval, tako malo pred svetom oznanoval.

Tudi meni ni neznan, kako veličastna devica je Marija, ona, ki je od same presvete Trojice tako visoko povzdignjena, od višega angelja častito pozdravljena, od angelov obdana; kako veličastna je ona, katero je sv. evangelist Janez gledal stoječo na mesencu, opasano s solncom, kronano z dvanajsterimi zvezdami; kako veličastna je ona, od ktere so prerokovali kralji in preroki, katero so predpodobovale nar častiljiviše žene starega zakona?

Pri tem spoznanji smem gotovo z večim uzrokom, kot nekdam Izaija zdihovati: „Gorjé mi, da sem molčal!“ Oh! zakaj nisem začel že poprej Marijo poveličevati, njeno slavo oznanovati, da bi se odmevala od hribov in dolin, od serc vseh ljudi. Nji hvalo dajati, ktera gre: Devici hvale vredni?

Kar sem do sedaj opuščal, hočem zanaprej zvestejši storiti: kar sem do sedaj zamujal, hočem vse žive dni popravljati; nak: njene časti nočem več zamolčati, temuč njeno veličastvo očitno oznanovati, nji vso hvalo dajati in to precej to uro, in to še zdaj. — K temu prijetnemu opravilu pa tudi vas povabim z današnjim govorom; naj bi moje besede, ktere

v čast božjo in v hvalo Marije govorim, globoko segale v vaše serca in jih obudile tudi k hvali Marije. Dokazal vam pa bom:

1. da je Marija vse hvale vredna,
2. da jo nar lepše hvalimo, kedar pobožno sveti roženkranc molimo.

O Marija, devica hvale vredna, za nas Boga prosi; sprosi nam gnado, da bi se naše serca vgrele in vnele ljubezni do tvoje hvale!

R a z l a g a.

1. Dober otrok, ki ljubi svojo mater, se razveseli, kedar sliši hvaliti svojo mater; tako mora nas kristjane razveseliti hvala naše preljube matere Marije. Hvali se svetnik zavoljo čednost, koliko hvale gre Mariji, ko je njenih čednost tako obilno, kot morskih kapljic? Hvali se delo umetno in izverstno; Marija je stvar nar Višega brez pregreška, nepokvarjena zatorej vse hvale vredna! Hvali se krasen vert zavolj žlahtno dišečih cvetlic in okusnega sadja; vse hvale vredna je torej Marija prekrasni vert nebeški, v katerem je cvetela nar imenitnejša cvetlica in dozorel nar blaženejši sad, Jezus Kristus sam.

Marijino hvalo oznanuje sveto pismo starega zakona. Na njo se obračajo besede iz pripoved kralja Salomona: Gospod me je v lasti imel v začetku svojih pot. (8. 22.) Pred nebom in zemljo, pred angeli, človekom in hudobnim duhom božja beseda njeno hvalo izgovarja po padcu prvih starišev v raju, rekoč: „Jez bom sovraštvo postavil med teboj in med ženo, med tvojim in njenim zarodom; ona ti bo glavo sterla in ti boš njeno peto zalezovala“.

Pa tudi pozneje s kako prelepimi priimki, s kako žlahtnimi podobami jo Gospod v sv. pismu časti in Njeno hvalo dayno pred njenim rojstvom razglasuje. Sedaj jo imenuje juterno zarjo: „Kdo je ta, ktera izhaja in kakor juternja zarja ustaja, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce, strašna kakor za boj v red postavljena množica vojščakov“. Sedaj jo imenuje sveti Duh svojo ljubo prijateljico: „Vsa lepa si moja prijateljica, in madeža ni v Tebi“. Zove jo „zgodnjo danico,

zaperti vert, zapečateni studenec, zdaj čistobeli limbar na polji, mater lepe ljubezni, ženo na luni stoječo s solncom opasano, kronano z dvanajsterimi zvezdami.

Marijino hvalo oznanja sveto pismo novega zakona. Hrani in pripoveda nam častivne besede, s katerimi jo pozdravi angel Gabriel: „Češčena si Marija, gnade si polna, Gospod je s teboj, žegnana si med ženami“; hrani nam besede Elizabetnega pozdravljenja: „žegnana si med ženami in žegnan je sad tvojega telesa“, Hrani in pripoveda nam še besede pobožne žene, ktera je zmed množice povzdignila glas in blagrovala Jezusovo mater: rekoč: „Blagor telesu, ktero je tebe nosilo, in persam, ktere si sesal!“ Jezus sam te hvale ni zavernil, ampak le še pristavil: „Veliko bolj blagor tistim, kateri božjo besedo poslušajo in jo ohranijo“. V preroškem duhu je Marija govorila: „Odsihmal me bojo vsi narodi blagrovali“ (srečno imenovali). Od prvih časov do današnjega dne je katoliška cerkev nar iskrenejši povzdigovala hvalo Marije; sloveči govorniki so jo oznanovali v naudušenih besedah, izverstni pesniki so jo prepevljali v nar milejših pesmih; katoliški narodi še današnje dni nar ljubše prepevajo pesme v hvalo preljube matere Marije. Kar imajo mnogoteri jeziki lepote in milobe, kolikor so premogli nar bolj obdarjeni duhovi in nar svetejši čuti nar žlahtnejših serc, vse je združila ljubezen v hvalo Marije in poveličanje njene časti. Kar se na širokem svetu, v globočini morja, na visokem nebu imenitnega najde, s tim so pripodobovali kraljico nebeško. Ni katoliškega kristjana po vsem svetu, da bi Boga ljubil, Marijo pa hvaliti opuščal. Za Očenašem molimo vselej tudi angelsko češčenje; vsako saboto in o Marijnih godih molimo Lavretanske litanije; o shodih in na romarskih potih katoliško ljudstvo nar rajši Marijne pesmi prepevlja; skorej po vsaki molitvi se tudi božji porodnici priporočamo, jo kličemo našo ljubo mater, naša pomočnico, tolažnico, pribežališče grešnikov itd. Dokler in kjerkoli bo katoličanov, bojo hvalo dajali Mariji in spolnovali njene preroške besede: „Odsihmal me bojo vsi narodi srečno imenovali“. Zaupam, da govorim kristjanom, katerih serca so vnete ljubezni do Marije in goreči za Njeno hvalo, in bi radi zvedeli, kako bi nar ložej in nar lepši hvalo dajali

Mariji? Imamo molitev, katero znate vi vsi, in ta molitev je sveti roženkranc. S to molitvijo Marijo posebno, bi rekel, naj več častimo, kedar jo pobožno in goreče molimo.

2. O letnem času, kedar so travniki in pašniki vsi pisani od raznoterih cvetlic, pridne dekleta rade spletajo vence in jih nataknejo na kateri poljni križ ali ozaljšajo podobo Marije. Drugi venec je spleten Mariji v hvalo iz nevenljivih cvetlic, iz nar svetejših skrivnost, temu vencu se pravi sveti roženkranc. Sama milost božja nas je podučila spletati ta venec. Ob času sv. Dominika je bilo prav žalostno na laškem in francoskem, siloviti krivoverci so divjali, da je bila groza in strah. Zastonj so učili in govorili pravoverni učeniki, že sam Dominik je obupati jel. V goreči molitvi prosi tedaj Marijo, naj bi ona pomagala v tih prevelikih stiskah. Moli tri dni in tri noči, in ko že struden obnemaga in zaspí, prikaže se mu Marija z tremi kraljicami, katerih vsaka je imela 50 tovaršic. Razloži mu tudi pomen prikazni in uči ga sv. roženkranc moliti. Ves vesel se verne v mesto Toulouso, zvonovi sami od sebe začnejo zvoniti, da je ljudstvo od vseh krajev vrelo v cerkev. Sv. Dominik stopi na pridiznico in govori narpred od božje pravičnosti in pristavi, da ni boljšega pomočka, vjiti pravičnim sodbam božjim, kot sv. roženkranc, in razklada jim to molitev tako ginljivo, da je globoko segala v serce. Po 1000 so se vračali krivoverci nazaj k pravi materi sv. katoljski cerkvi. Kdo bi pa šteti mogel vse čudeže, vse prošnje, ktere so po sv. roženkrancu uslišane bile! Koliko vojšakov, mornarjev, bolnikov je po ti molitvi bilo otetih smertne nevarnosti! Slepi so dobili pogled, gluhi posluš, hromasti zdrave ude; koliko grešnikov je sv. roženkranc na pravi pot pripravil in jih večne pogube rešil; da res ni lepše tudi ne močnejše molitve! Sv. Dominik je vidil tri kraljice, vsako drugači oblečeno. Perva v belo, druga v rudečo, tretja v zlato — enako tudi njih 50 tovaršic. Tri kraljice so tri deli sv. roženkranca; perva belo oblečena pomenja 5 skrivnost veselega roženkranca; druga v rudeči obleki pomenja 5 skrivnost žalostnega roženkranca, vzete iz Kristusovega terpljenja; tretja v zlatu pomenja 5 skrivnost veličastnega. Ne mislim vam še le razkladati, kako se sv. roženkranc moli; pridna

keršanska mati ga že svojega otroka uči in v keršanskih družinah se vsaki večer moli, le opomnil bi vas rad bogatega zaklada svetih resnic, ktere v njem najdete, in prosil bom vas, da ga vselej pobožno in z zbranim duhom molite.

Sostavljen je iz apostoljske vere, očenaša in angelskega češčanja; te molitvice vse so nas učili ali Jezus in angel Gabriel, aposteljni in sv. cerkev. Te molitvice so kaj lepo razverstene in med nje se vpletajo skrivnosti iz življenja, terpljenja in poveljanja Jezusovega in Marijnega, da so kot biseri in dragi kamni, ki se lesketajo v kraljevski kroni Jezusovi in Marijni. Celi roženkranc zapopade 150 češčena si Marija; ravno toliko je tudi psalmov ali hvalnih pesem, zato-rej se celi roženkranc imenuje psalter in opominja, naj bi vsaka češčena si Marija bila hvalna pesem Bogu in Mariji v čast. En del torej le iz 50 „češčena si Marija“ obstoji, kterim se navadno ena desetka za verne duše v vicah pridene. Kedar roženkranc moliti začnemo, se napred pokrižamo in presveto Trojico ponižno počastimo. Molimo potem apostoljsko vero, v kateri je kratek posnemek zveličanskih resnic naše sv. vere. Molimo potem oče naš, trikrat češčena si Marija, in zdihnemo, naj bi ta molitev oživila našo vero, poterdila naše upanje, užgala nam gorečo ljubezen. Molimo spet „očenaš“ in potem eno desetko „češčena si Marija“ tolikokrat tudi ponavljamo eno skrivnost. Med cveticami so rože nar žlahtnejše, visoko jih cenimo zavolj prijetnega duhá. Kar so rože med cvetjem, so očenaši v roženkrancni molitvi. Lepe reči se ne moremo nagledati; delj ko jo gledamo, več se nam dopada; zato-rej se tudi vsa skrivnost desetkrat ponavlja, da jo zvesteji občudujemo. Zabavljajo, oponašajo nam krivoverci, da v roženkrancu tolikokrat eno molitev ponavljamo; kdor pa hoče kaj sprositi, bo tudi svojo prošnjo spet in spet ponavljal in angelji pred božjim tronom neprenehoma prepevajo „Svet, svet, svet“, zakaj bi mi kristjani ne smeli ponavljati nar svestejših molitvic, nar lepših skrivnost in klicati in častiti ime, Jezusovo in Marijno?

Pet skrivnost veselega roženkranca oživljajo našo vero, ker nam kažejo usmiljenje božje do pregrešnega človeškega rodu in nam živo pred oči stavijo neskončno ljubezen Boga Očeta, ki je lastnega Sina daroval y naše odrešenje. Vidimo

v prvi skrivnosti angelja Gabriela k Mariji, izvoljeni devici v Nacaret hiteti, ji oznanit, da bo „spočela od svetega Duha“; v drugi skrivnosti vidimo Marijo, osrečeno devico na potu „obiskat svojo teto Elizabeto“, da bi razodela svojo preveliko srečo; v tretji skrivnosti najdemo Marijo „v Betlehemu, kjer je Jezusa rodila“, gnani od ljubezni moramo tudi mi poklekniti pred revne jaslice, v katerih Zvelicar svetá kot ubogo dete leží in ponižno moliti nezapopadljivo ljubezen božjega Sina, ki veličastvo božje za človeško revščino zmeni. V četerti skrivnosti vidimo Marijo, ljubega „Jezusa v tempeljnu darovati“, v peti skrivnosti vidimo jo „Jezusa v tempeljnu Jeruzalemskem najti“; in te dve skrivnosti nas učite, da moramo tudi mi Jezusa željno iskati in da se smemo le tedaj veseliti, kedar Jezusa najdemo. — Skrivnosti drugega dela, ali žalostnega roženkranca nam kažejo pet podob iz Kristusovega terpljenja, ktere nam prav živo kažejo gerdobo, ostudnost greha, za katerega del je Jezus tolikanj terpeti moral, in so revnim, terpinom nar močnejša tolažba; morajo tudi vsakemu, kdor jih premišluje, vžgati gorečo ljubezen. Kaže nam prva skrivnost Jezusa na oljski gori, smertne britkosti mu naganjajo, „da kervavi pot potí“, da kervave potne srage na zemljo kapljejo, vsaka kapljica pada iz ljubezni, vsaka kapljica pada za nas; druga skrivnost nam kaže Jezusa med grozovitnimi sovražniki, „ki ga neusmiljeno bičajo ali gajzlajo“, da je ves život raztergan in nar lepši ni človeku več podoben; tretja skrivnost se nam glasi: „Glej! človeka“, ktere besede je Pilat govoril, ko je Jezusa s ternjem kronanega ljudstvu pokazal, da bi ga k usmiljenju ganil, ali prej bi bil kamen omečil, kot v terdovratnem, nadraženem ljudstvu usmiljenja obudil. V četerti skrivnosti vidimo „Jezusa križ na goro Kalvarijo vleči“, tisti križ, ki je bil obložen z grehi vsega svetá; vidimo ga v peti podobi razpetega na križu, viseti med nebom in zemljo, slišimo ondi še besede Umirajočega, vidimo ga umreti na križu. Kdo bi mogel moliti teh peterih skrivnost žalostnega roženkranca in brez usmiljenja, brez ljubezni do Jezusa ostati? Človek, kedar te tarejo nadloge, težave in britkosti, moli žalostni roženkranc, ogleduj pet žalostnih podob in prepričaj se boš, da vse tvoje terpljenje se jim še primeriti ne da.

(Konec prihodnjič.)

D o p i s i.

* Iz Celovca. Pravijo, da se bojo slovenske sosesčine popraševala, ali bi rade imele slovenske ali nemške ljudske šole. Ali se bojo tudi nemške popraševala, ali hočejo imeti ljudske šole, slovenske, ali talijanske, ali francoske, od tega se ne govori. Le naše slovenske ljudske šole našim prijateljem toliko pri srcu ležijo! Še vemo, kam pes tacó moli.

Slovenski duhovniki, vi ste prvi in skoraj edini pravi prijatli naših ubogih Slovincov; prosim, lepo prosim, ne zapustite jih zdaj v tej nevarnosti! Podučujte jih, zakaj da so šole na deželi, povejte in razjasnajte jim, zakaj jim tuji ljudje nemške šole hvalijo, priporočajo in bi rekel po sili gatiyo. Naj se jih varujejo in jih ne poslušajo. Imajo, hvala Bogu! svojih ljudi in svojih prijatlov, leté naj poslušajo. Med njimi so naj prvi in naj imenitnejši presvitli knezoškof lavantinski, premilostljivi gospod Anton Martin Slomšek, ki so sami rojen Slovenec in spisali že toliko lepih slovenskih bukvic. Tega pravega prijatla glas naj poslušajo. Že leta 1838 so v Možburgu na Koroškem pridigovali takole od maternega jezika :

„Kdor svoj materni jezik zaverže, ter ga pozabi in zapusti, je zmedenemu pijancu podoben, ki zlato v prah potepta, in ne ve, koliko škodo si dela. Slovenski starejši, ki slovensko znajo, pa svojih otrok kar slovenskega jezika ne naučijo, so nehvaležni hišniki, ki svojim otrokom drago domačo reč, slovenski jezik, zapravijo, ki so jim ga njihovi dedi izročili. Podobni so taki očetje in matere slabim gospodarjem, ki svojo očetno gospodarstvo predajo, drugo pohištvo kupujejo, poslednič pa večdel beraško palico najdejo. — Kar je oče dobrega od svojih starih prijel, mora svojemu sinu zapustiti, in kar se je mati od svoje matere hvalo vrednega naučila, bo tudi svoji hčeri zapustila. Materni jezik je nar drajša dota, ki smo jo od svojih starih zadobili; skerbno smo ga dolžni ohraniti, olepšati in svojim mlajšim zapustiti. Človeški jezik je talent, kterege nam je izročil Gospod nebes in zemlje, da bi z njim barantali in veliko dobička storili. Kdor svoj materni slovenski jezik pozabi, malopridno svoj talent zakoplje; Bog ga bo enkrat terjal, in vsi zaničevavci svojega poštenega jezika bojo v zunajno temo potisnjeni. Oj ljubi, lepi in pošteni, slovenski jezik! s katerim sem prvič svojo mamo in dobrega ateja klical, v katerem so me moja mati učili Boga spoznati, v katerem sem prvokrat svojega Stvarnika častil; — tebe hočem kakor nar drajši spomin svojih rajnih staršev hvaležno spoštovati in ohraniti, za čast in lepoto po pameti, kolikor premorem, skerbeti; v slovenskem jeziku moje ljube brate in sestre, Slovence nar rajši učiti, in želim, kakor hvaležen sin svoje ljube matere, da, kakor je moja prva beseda slovenska bila, naj tudi poslednja beseda slovenska bo. — Tudi vsak pošten Slovenec ravno to želi.“

Od slovenskih šol pa v Drobtlincah leta 1853, str. 113, pišejo :

„Dobra šola glavo razjasni in serce za dobro ogreje; in to je šole prvi, sveti namen. Učiti otroke po keršansko modro živeti, si za časno srečo in za zveličanje večno skerbeti, za to je šola. Pošteno djanje ima v šoli prvo — posvetno znanje posledno mesto. Dobro je znati pisati in brati, pa stokrat bolje pošteno ravnati. Brez modre glave in pravičnega serca je tudi nemška beseda prazen mak. Slovenci! ne bodite abotne šalobarde, le na nemščino gnati, pobistrenje serca pa zanemarati. Ovo bi bilo na robe delo. Šole so nam potrebne: to lahko vsak spozna, ali kdor le po nemškej besedi šolo ceni, se močno goljfa. Gorje vam, ako svoje otroke samo zato v šolo pošiljate, naj bi se nemčije učili, za modro glavo in pošteno serce vam pa ni mar! Nezarobljeni, napuhnjeni otroci vas bodo po nemško kleli, vi starši bote pa po slovensko solze točili. — Potrebnej se je Boga bati in spoštovati starše, kakor nemškovati. Dobra je nemška beseda dobra, in kdor se nje lotiti vtegne, naj ne zamudi, pa edina pot k pravi sreči ni, kakor nekteri mislijo. Lepo Bogu služiti, očeta in mater lepo imeti, ccsarju ali od Boga dani gosposki pokorn biti, svoje delo dobro znati, svoje dolžnosti, križe in težave (Adamov jarm) voljno nositi, veselo živeti in srečno umreti; ovi zlati nauki so človeku veliko potrebnej ko nemščina; ona bodi pridnim šolarjem naveržek. Tako nas sam Jezus uči, rekoč: „Iščite pred vsim božjega kraljestva in njegove pravice; vse drugo vam bo naverženo.“ Ta zlata beseda tudi za naše šole velja.“

Zatoraj slovenski duhovniki, slovenski župani in svetovavci dobro glejte, kaj se Slovencom ponuja. Varujte in branite svoj ljubi narod tako neumnih šol, ki jih ni po celem svetu.

Naši otroci se niso učili ne slovenski ne nemški, ne znajo brati ne slovenski ne nemški, ne znajo pisati ne slovenski ne nemški; to smo dobili od sedanjih šol. Mi hočemo drugih bolje uravnanih šol, da se bojo naši ljubi otročiči naj prej učili v maternem jeziku po domače, potem pa tudi v nemškem, ki jim je tudi koristen in potreben. Nam verujte in zaupajte, ki se za vaše pravice poganjamo že dolge leta! —

* Iz Kanalske doline. Kar imam v sercu, moram Tebi pisati od moje šole: imel sem letos prav veliko veselje pri šolski skušnji. Dva Gospoda, terda Nemca, sta me prašala, kdaj bo šolska skušnja. Gospod Iz. Himmelbauer, inšpektor in G. Martin, nadgojzdnar, oba hočeta priti in kaj za otroke seboj prinesiti. Bila je šolska skušnja 15. marca, prišla sta in prinesla 5 prav lepih slovenskih bukvic, prav lepo usnato vezane in pozlačene, na enih je bil srebern križec. Veselilo me je, da sta prišla v našo borno slovensko šolo in nas počastila. Peli so otroci, da je vse cinglalo. Ta dva Gospoda sta se čudila, da se tako lepo zaderžajo otroci, tiho so tako bili, da bi slišal miš leteti. Rekla sta mi, da prideta v prihodnjem

letu tudi k skušnji, in da bota iz Celovca prinesla, s čem bota otroke razveselila. Gospod inšpektor je nekemu fantu, kateri je še le letos čez zimo v šolo hodil in se pridno učil, obljubil v prihodnem letu bukvice prinesiti. Veselja otrok skoraj ne morem popisati. Neka deklica je rekla, te bukvice bom na veliko noč pervikrat imela, druga le za velike praznike jih bom rabila, tretja je nosila bukvice kazat v papirju zavite in z nitjo zvezane. V Ukvah bukve od društva sv. Mohora, prav z veseljem beró — 21 udov je; — ko so bukve dobili, so jih eni do 11 po noči brali.

Pred nekimi leti je bil v Ukvah nemšk učitel več let, zdaj pa iskren Slovenec Franc Errath.

Še nekaj Ti moram naznaniti: Dr. Hussa je v gnjezdo seršanov strelil. Vse je tukaj po koncu, Nemci in Slovenci so razdraženi in hvalijo g. Einspielerja, ki mu je tako možko pa mirno odgovoril. Ravno danes grejo naši volivci v Št. Mohor, in pravijo, da so misli voliti g. Einspielerja za deželnega poslanca. Bog jim daj srečo in pravici svojo moč! —

* Iz Gorice. — Kar je bilo, se mi zdi, lani enkrat uže v Prijatlu oznanjeno, da nekdo izmed naših duhovnikov zopet pridige za tisk napravlja, to zamoremo sedaj popolno poterditi, in pristaviti, da se uže tiskajo, in sicer v Gorici pri Seitz-u. Bukvar Karl Sohar je rokopis, kakor sem slišal, vkupil, in v kratkem utegnemo dobiti prvi zvezek krepkih govorov slavno znanega pisatelja gosp. Filipa Jakoba Kafóla. Ta gospod je dovolj znan vsem našim bravcom posebno po nedeljskih in prazniških homilijah, ki jih je pred leti na svitlo dal; gotovo bode tedaj všeč vsem, da zopet kaj od njega v svoje roke dobé. Verli govornik je sadaj tudi izvoljen za naš deželni zbor, edini, kar bi jaz vedel, izmed dušnih pastirjev, in nadjamo se, da se bo možko za pravico poganjal, ker je mož, ki brez stráhu vsakemu naravnost pové, kar mu gre. Takih mož je treba dan današnji.

Sveti postni čas in veliki teden je pri kraji, mirno in v lepem redu je vse šlo, kakor druge leta, samo da so volitve prvič srenjske, in koj potem za deželni zbor navadno tihoto svetega časa en malo motile. Kaj se je vse pri teh volitvah godilo, ne vem, to pa vem, da so liberalci bili vsi na nogah, in če ne popolnoma, vsaj veči del konservativce zmagali. Kar je temu pripisovati, da so oni vselej se zedinjevali, konservativci pa so malo med sebo se sporazumljevali, in v več strank se delili. Tadaž kakor beremo od drugod, je bilo tudi tod. Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari, je resnični prigovor, ki se je tudi pri nas pri tej priložnosti vresničil. Naj bolj je pa to žalostno za Slovence, in teh je vendar mnogo, da ne rečem veči del na Goriškem, da bomo malo besednikov v zboru imeli, ki bi govorili za našo slovensko reč, in da uteg-

ne italijanski živelj jo tlačiti, ako ne celoma potlačiti. Pa zla bojmo se, in nadajmo se boljšemu.

* Iz Reke. O. J. K. R. Dragi Prijatelj, dajem ti na znanje, da tu ima dosti neprijateljev slavjanskega jezika, in tudi pravim domoljubom svakojake imena taljanska smišlujejo; toti Florentini, ali da bolje rečem potaljančeni Horvati pravijo, da smo mi verni sini horvaške matere carabanje; pa bi se vendar bolje to jim pristojalo kakor nam Slavjanom, kajti idejo kakor carabanje ali kakor bi se prav po laški reklo gambero, po horvaški pa rak. Svoj domači jezik bi radi zapustili, čeravno v njem imajo celo službo božjo, in brez horvaškega jezika si neti za kavo mleka ne morejo kupiti in tudi drugih potrebnih reči od kmetov, kateri prav lepo slovensko govorijo.

Dragi Prijatelj tudi to ti morem povedati, da tu pri nas, po stari navadi bile so postne pridige prav lepe, ktere so imeli menihi; taljansko P. Janez a Kont. taljan družbe manje reda sv. Fran. države sv. Hieronima, v farni cerkvi v sredo in v nedeljo ob 11.; horvaške pa Kapucini rečki: O. Kazimir v farni cerkvi v sredo in nedeljo ob 4 po poldne; O. Avguštin V. pri sv. Vidi vsaki petek ob 4 po poldne, od terpljenja našega gospoda Jezusa Kristusa.

° X. Za Hermetterjev grobni spominek so se sledeči darovi nabrali: Einšpieler And. 5 gld., Čibašek Jan. kapl. v Wolfsb. 1 gld., Kac Leop. v št. Mih. 1 gld., Šket Jož. v Možburgu 1 gld., Travn Juri v Sirnici 1 gld., Černic Jan. nunski spoved. 1. gld., Milar Jan. prov. v Galiciji 1 gld., Sever Lov. kap. v Kapli 1 gld., Janežič Fr. kat. v v Celju 2 gld., Kren Jož. kap. v Grebinji 1 gld., Rožman Lov. kpl. v Račah 1 gld., Hajšek Ant. kpl. v Kozjem 1 gld., Lakner Jan. kurat v Koprivni 1 gld., Vodeb And. kapl. v Konjicah 1 gld., Hobel Ant., kapl. v Kapli 1 gld., Potočnik L. kap. pri sv. Petru 2 gld., Kenda Štefan fajmošter v Kapli 1 gld., brat rajnega Blaža 5 gld., Krist. Kandut 5 gld., Muden M. provizor 7 gld., Hofmayer M. šolski vodja 6 gld. 85 kr., Rozman Jož. dek. 3 gld., Sevnik Luka, prov. v št. Štef. 2 gld., Krofič Mih. na Dekšah 1 gld.; G. D. K. 1 gld., Wautžar L. 1 gld., Ferčnik L. 1 gld.; vkupno: 55 gld. 85 kr. — Bog naj poverne vsem blagodušnim darivcom, ki nam po modrem Sirahu veli: „Radodarnost je vsem živim prijetna, pa tudi mertvim milosti ne odreci“. (7, 37.) Spominek, ki smo ga omislili, veljá 67 gold. a. v. 60 gld. za kamen, 7 gld. pa za napis, ki se takole glasi: Tukaj pričakuje veselo ustajenje rajni duhovnik Blaže Hermetter, ° v Šmarjeti 7. aprila 1828, za mašnika posvečen 26. julija 1852, kaplan v Globasnici in v Kapli, † 9. marca 1860.

„Zgodej je končal, pa spolnil veliko let“. Modr. 4, 13.

„Bil je ljub Bogu in ljudem, njegov spomin je žegnan“. Sir. 45, 1,

Ker pa zgoraj naštetí dnar še ni dovolj, toraj prosimo nektere gospode, da bi še poslali, kar so že obečali; zastran dneva pa, o

kterem se hočemo v Šmarjeti zbrati in bile za rajnim opravljati, ne moremo še nič gotovega naznaniti, dokler grobni kamen postavljen še ni, kakor hitro se pa to zgodi, pride razglas berž v slov. Prijatlu.

Družbino oznanilo.

Te dni je razposlala družba sv. Mohora pole za vpisovanje družbinih udov tudi prečast. dekanstvom v Ljubljanski škofiji s serčno prošnjo, da jih od fare do fare po dekanii razpošljejo, da čast. dušni pastirji nabrane ude vanje vpisejo. Pri tej priložnosti naznanja družbin odbor, da se more, če se komu ljubi, še zdaj za leto 1860 v družbo stopiti, ker imamo še pripravljenih okoli 300 iztisov vsacih lanskih bukev.

Družbin odbor.

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija: Č. g. Kokic Jožef je dobil kuracijo Strojna. Č. g. Muden Simon pride za provizorja v Gorenče. Sledeči čč. gg. kaplani so predstavljeni: Wošner Franc v Pliberk, Jereb Jož. v Otmanje, in Blazi Janez v Doljni Dravberg. — Umerl je O. Pavl Nobili, jezuit v Št. Andrašu. R. I. P.!

* Lavantinska škofija: Visokoč. g. dr. Lovre Vogrin je izvoljen stoljni korar lavantinske škofije. Za duhovne škofijske svetovavce so bili povišeni čč. gg. Georgi Kotzbek, dekan v Mahrenbergu, Ferdin. Ramor prof. verozakona na gornji Celjski gimnazii in Jož. Dornik, obnemogli duhovnik v št. Petru pri Mariboru. — Č. g. profesor in duh. svetovavec, naš slavni domorodec Davorin Terstenjak je dobil faro Šentjursko blizo Celja. — Č. g. Lorenc Zainker pride za provizorja k Šentjerneju pri Konjicah. Umerl je lokalist č. g. Ignac Boleslavsky, v Šentjerneju. R. I. P.!

* Goriška nadškofija: Umerla sta v. č. g. Jan. Nep. Licen, fajmošter v predmestji Plazutta v Gorici, in Janez Lapanja, nadškofijski kancler v Gorici. R. I. P.!

* Teržaška škofija: Prestavljeni so bili nasledni duhovniki: Jakob Bokatic, je prišel za administratorja v Hum (Kolmo), Obalo Janez, za administratorja v Kastanjo, Kralich Tomaž za exposita v Carsette. Pensionirani so bili čč. gg. Radič Ant., exposit v Carsetti, in Gersetič Tomaž exposit v Kersikli. — Umerli so: Galant Matia fajmošter pri novem sv. Antonu v Terstu in Jeran Ant. fajm. v Humi (Colmi). Pred dvema mescoma je tudi umerl Jak. Genzo, organist v stolni Koperski cerkvi. R. I. P.!

* Ljubljanska škofija: Čast. g. Lavter Ant. je dobil lokalijo Banjaloka. Prestavljeni so sledeči čč. gg. kaplani: Zupan Mih. v Skocijan, Gosler Mor. v Trebelno. Č. g. lokalist Dolenc Jern. se je podal v pokoj. Umerli so čč. gg. Križaj Jan. fajmošter v Merni peči, Železnik Ant. lokalist v Banjeloki in Skubic Jan. fajm. v Podzemlji. R. J. P.!